

Nilla Ahde

**TURVALLISUUS VAPAAEHTOISTEN
KOORDINOIMISSA TAPAHTUMISSA**
Case Uudenmaan partiopiirin partiotaitokisat

Opinnäytetyö
Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Marraskuu 2014

MAMK
University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

	Opinnäytetyön päivämäärä 23.11.2014
Tekijät) Nilla Ahde	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Nimeke Turvallisuus vapaaehtoisten koordinoimissa tapahtumissa – Case Uudenmaan partiopiirin partiotaitokisat	
Tiivistelmä Opinnäytetyöni on selvitys Mäntsälän Metsäkävyt ry:lle turvallisuuden huomioimisesta partiotaitokisoissa, joissa päätoimijoina ovat vapaaehtoiset. Mäntsälän Metsäkävyt ry on rekisteröitynyt yhdistys, joka toimii partiolippukuntana Uudenmaan partiopiiri ry:ssä. Mäntsälän Metsäkävyt ry järjesti yhdessä Pornaisten Solmu ry:n kanssa Hirvivaara 2014 -nimisen Uudenmaan partiopiiri ry:n partiotaitokisan 13.-14.9.2014. Partiotaitokisat on nimensä mukaisesti partiotaitoja testaava kilpailu, jossa joukkueet eli vartiot etenevät rastilta toiselle suunnistamalla ja rastien tehtäviä tehden. Partio toimii vapaaehtoisten avulla ja on yksi suurimmista nuorisoliikuttajista Suomessa. Vapaaehtoisuustoiminnan tavoitteena on, että jokainen saa osallistua toimintaan omien voimavarojensa mukaan. Harrastukseksi mielletty vapaaehtoistyö tuo tekijöilleen mahdollisuuden kokea ja oppia uutta. Partio on toiminut Suomessa yli sadan vuoden ajan ja sen historiaan mahtuu monia vaihteita, alun hajanaisesta toiminnasta nykypäivän yhtenäiseen ja itsenäiseen toimintaan saakka. Partio pyrkii omalla toiminnallaan edistämään puhtaita arvoja sekä jokaisen henkilökohtaista kasvua ja kehittymistä. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten partiossa huolehditaan turvallisuudesta ja minimoidaan riskejä. Pyrin myös löytämään vastauksia siihen, millaista yhteistyötä partiolaiset tekevät viranomaisten kanssa ja mikä merkitys taustalla olevilla ammattilaisilla on turvallisuuden luonnissa. Yritän myös selvittää, miten turvallisuus partiotaitokisoissa ymmärretään ja mistä turvallisuuden tunne syntyy. Opinnäytetyöni aineisto pohjautuu Hirvivaara 2014-kisojen eri toimijoiden haastatteluihin. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että partiossa panostetaan turvallisuuteen, eikä partiota siksi voida pitää sen riskialttiimpana harrastuksena kuin mitään muutakaan. Haastateltavat tiedostivat partioon ja erityisesti kilpailuihin liittyvät riskitekijät, ja esille nousikin muutama tarkastelua vaativa turvallisuusasia. Muun muassa turvapuhelimen käyttö ja alaikäisten huoltajien tietojen saaminen kisaorganisaation käyttöön herättivät keskustelua. Jokainen vastaaja kuitenkin koki olonsa partiossa turvalliseksi ja ensiaputaitojen opettelu hyödyllisenä. Turvallisuus nähtiin kaiken kaikkiaan tärkeänä kokonaisuutena, johon suhtauduttiin vakavasti, vaikka tilaa kokeilulle ja omalle oppimiselle jätettiin.	
Asiasanat (avainsanat) Partio, turvallisuus, vapaaehtoistyö, riskienhallinta	
Sivumäärä 43+5	Kieli Suomi
Huomautus (huomautukset liitteistä) Liite 1 Haastattelukysymykset	
Ohjaavan opettajan nimi Mikko Romo	Opinnäytetyön toimeksiantaja Mäntsälän Metsäkävyt ry

DESCRIPTION

		Date of the bachelor's thesis November 23, 2014
Author(s) Nilla Ahde	Degree programme and option Cultural production and management	
Name of the bachelor's thesis Safety for volunteers organizing events –Case Uusimaa’s scout district competition		
Abstract My thesis is investigation for Mäntsälä’s Metsäkävyt. I examining safety during scout competitions, where volunteers are the main actors. Mäntsälä’s Metsäkävyt is a registered association and a quite small local group in Uusimaa’s scout district. Mäntsälä’s Metsäkävyt organized Uusimaa’s scout district’s competition named Hirvivaara 2014 on 13. – 14.9.2014. The meaning of the competition was to test competitors’ scouting skills and to raise team spirit. During the competition the patrols navigated through check-points completing various tasks. Scouting with the use of volunteers and is one of biggest youth organisations in Finland. The purpose of the volunteer work is that everyone can do what they have enough strength to do. The volunteer work provides an opportunity to get experience and learn something new. Scouting has been in Finland about 100 years and it’s survived many different changes, from its initial fragmented activities to today’s more integrated and independent functioning. Scouting tries to advance fundamental values and everyone’s personal growth and development. My thesis’ aim is find out how in scouting they take care of safety and how they minimize risks. I also try to determine how scouting cooperates with public authorities and what the consequences are for the professional person when making a safe event. I also examine what the thinking is about safety and where the feeling of safety arises. I interviewed different actors in the Hirvivaara 2014 competition. The interviewees felt that in scouting people invest in safety and that is the reason why scouting isn’t as dangerous as some other hobbies. The interviewees mention that scouting has risk factors and a few areas came up. Teams should for example use safety phones and the competition organisation should know underage participant’s parental contact information. The interviewees feel safety is important in scouting and in their opinion first aid skills are necessary to learn as well. Safety overall was important yet there is still space for everyone to learn and test their skills.		
Subject headings, (keywords) Scout, safety, voluntary work, risk management		
Pages 43 pgs. + 5 app.	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices Annex 1 Interview question		
Tutor Mikko Romo	Bachelor's thesis assigned by Mäntsälä’s Metsäkävyt ry	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	PARTIO JA VAPAAEHTOISTYÖ.....	2
2.1	Vapaaehtoistyö ja kolmas sektori	2
2.2	Partio käsitteenä.....	4
2.3	Hirvivaara 2014 Uudenmaan partiopiirin partiotaitokisat.....	7
3	TURVALLISUUS JA TAPAHTUMAT.....	9
3.1	Turvallisuuden käsite.....	9
3.2	Riskienhallinta tapahtumissa	11
4	TUTKIMUSTEHTÄVÄ, -MENETELMÄ JA -AINEISTO.....	13
4.1	Tutkimustehtävä	13
4.2	Tutkimusmenetelmä	15
4.3	Aineiston analyysi	18
5	TURVALLISUUS PARTIOTAITOKILPAILUISSA.....	20
5.1	Turvallisuuteen vaikuttavat tekijät	20
5.2	Viestintä ja tiedotus osana tapahtuman turvallisuutta	24
5.3	Turvallisuutta heikentävät asiat	26
5.4	Eksyminen ja turvapuhelimen käyttö partiotaitokisoissa	29
5.5	Riskien minimointi partiotaitokisoissa	31
5.6	Nykyajan haasteet partiossa.....	33
5.7	Hirvivaara 2014-kisojen turvallisuus.....	35
6	POHDINTA	37
	LÄHTEET	41

LIITE

1 Haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe, turvallisuus vapaaehtoisten koordinoimissa tapahtumissa, valikoitui jo tammikuussa 2014 kun sain yllättäen harjoittelupaikan partiolippukunta Mäntsälän Metsäkävyt ry:n, jatkossa Mäntsälän Metsäkävyt, parista. Itselläni ei ole partiotustausta, enkä ole siihen aiemmin perehtynyt. Olinkin mukana puhtaasti kulttuurituottajana ja päämääräni oli kehittyä ammatillisesti. Tein erikoistumisharjoitteluni Mäntsälän Metsäkävyille ja lisäksi he tilasivat opinnäytetyön, jonka aiheen sain itse määrittellä.

Mäntsälän Metsäkävyt järjesti yhdessä Pornaisten Solmu ry:n kanssa Uudenmaan partiopiiri ry:n, jatkossa Uudenmaan partiopiiri, partiotaitokisat 13.-14.9.2014 Mäntsälässä. Partiotaitokisoihin kuuluu oleellisena osana se, että jokaisella kisalla on oma nimi, Mäntsälän kisojen nimi oli Hirvivaara 2014. Harjoitteluni Mäntsälän Metsäkävyissä perustui Hirvivaara 2014-kisojen järjestämiseen. Toimin kisoissa järjestelysihteerinä ja olin mukana tuotannossa alusta asti.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry, myöhemmin Suomen Partiolaiset, on Suomen suurin nuorisojärjestö, joka yhdistää jo noin 70 000 partiolaista. Vaikka partio perustuukin ryhmätoiminnalle, yksilöiden omia kiinnostuksen kohteita ja tavoitteita pyritään edesauttamaan. Aktiivinen ja vastuuntuntoinen toiminta, jossa jokainen yksilö ottaa huomioon itsensä lisäksi ympäristön, yhteiskunnan kuin muutkin ihmiset on partiolaisille tapa toimia. Luonto on suuressa roolissa ja partiolaisia opetetaan liikkumaan ja toimimaan luonnossa monipuolisesti. (Turvallisuusohjeet 2014, 5.) Turvallisuus on partio toiminnassa tärkeä asia. Erätaidot, retkeily ja ensiaputaitojen opettelu vaativat huomion kiinnittämisen turvallisuuteen. Turvallisuutta on myös se, että lapset ja nuoret saavat kasvaa turvallisessa ympäristössä, luotettavien aikuisten parissa. Partion tunnuslauseena on ”Aina valmiina”, joka tarkoittaa sitä, että partiolaisen tulee olla valmis kaikkeen mitä tapahtuu ja mielen on oltava avoinna kaikelle uudelle. (Miettinen 2014.)

Tutustuttuani partio toimintaan päädyin turvallisuutta käsittelevään aiheeseen. Olen rajannut turvallisuuden käsittämään partiolaisten turvallisuusohjeissa (2014, 6) mainittuja turvallisuusteemoja, kuten turvallinen toiminta partiossa. Tarkastelen turvallisuut-

ta erityisesti partiotaitokisoissa, joissa toimijoina ovat vapaaehtoisia. Kulttuurituottajana tulen järjestämään erilaisia tapahtumia työkseni ja turvallisuuden huomioiminen tulee olemaan osa työnkuvaani. Kulttuurituottajana tulen tekemään paljon työtä vapaaehtoisten kanssa heidän järjestämässään tai heidän auttamisensa ammattilaisten järjestämässä tapahtumissa. Koen tärkeänä tutustua vapaaehtoistoimijoiden toimintaan ja ymmärtää heidän ajatuksensa turvallisuuden tunteesta ja sen rakentumisesta.

Pyrin selvittämään opinnäytetyössäni turvallisuuden käsitettä vapaaehtoistoimijoiden näkökulmasta. Miten niissä rakennetaan turvallisuutta ja minimoidaan riskejä? Pyrin löytämään vastauksia siihen, kuinka partiossa huomioidaan turvallisuus ja kuinka ei-ammattilaiset onnistuvat järjestämään turvalliset kilpailut. Millaista yhteistyötä partiolaiset tekevät viranomaisten kanssa ja mikä merkitys taustalla olevilla ammattilaisilla on tapahtumissa? Opinnäytetyö on selvitys Mäntsälän Metsäkävyyille turvallisuuden huomioimisesta partiotoiminnassa.

2 PARTIO JA VAPAAEHTOISTYÖ

2.1 Vapaaehtoistyö ja kolmas sektori

”Vapaaehtoistoiminta on prosessi, jossa ihmiset yhdessä ryhtyvät parantamaan elämänlaatuaan ja voittamaan vaikeuksiaan” (Lehtinen 1997, 17).

Vielä 1980-luvulla vapaaehtoistoiminnan ei koettu antavan vapaaehtoistyöntekijöille itselleen mitään. Tämän jälkeen 1990-luvulla vapaaehtoistoiminnan nähtiin olevan ennen kaikkea järjestöjen organisoimaa, vaikka omaehtoinen vapaaehtoistoiminta olikin lisääntynyt yhdistysten lisääntymisen myötä. Nykyään vapaaehtoistoiminnassa on vaikea vetää tarkkoja sektorirajoja eri ammattialojen tai harrastusten välille. (Lehtinen 1997, 17.)

Vapaaehtoistoiminnassa jokaisella on vastuu itsestään ja toisistaan. Vapaaehtoistyön ei kuitenkaan pidä perustua pelkästään palveluiden tuottamiseen vaan yhteisen tekemisen ja ennalta ehkäisevän toiminnan tulisi olla tärkeimpiä vapaaehtoistyön tavoitteita. (Lehtinen 1997, 19.) Vapaaehtoistoiminnassa painotetaan omaehtoista osallistumista ja vapaata toimintaa, jossa jokainen saa olla yksilö. Tärkeimpinä vapaaehtoistyön kulmakivinä nähdään työntekijöiden luotettavuus, vastuunottokyky ja puolueettomuus

muihin organisaatioihin nähden. Vapaaehtoistyö on tekijöilleen harrastus, jonka parissa koetaan uudenlaisia asioita. Tekemisen halu ja sosiaalisten suhteiden muodostuminen ovat yksi suurimmista tekijöistä, jotka saavat ihmiset lähtemään mukaan vapaaehtoistoimintaan. Monelle vapaaehtoistyö antaa myös vastapainoa muulle elämälle sekä tietynlaista vertaistukea. (Harju ym. 2001, 35 – 36.)

Usein vapaaehtoistyö syntyy organisoidussa toiminnassa, mutta vaihtoehtoisesti vapaaehtoistoiminta voi syntyä myös spontaanista ihmisten välille. Teot, joita ihmiset tekevät toistensa hyväksi on vapaaehtoistoimintaa selkeimmillään. Vapaaehtoistyö onkin ihmisten välistä tukea ja vastuunkantoa, jossa vertaistuki ja sosiaalisten suhteiden muodostuminen on yhä tärkeämmässä osassa. (Harju ym. 2001, 7.) Lehtinen (1997, 21) nostaa esille huomion siitä, että vapaaehtoisista on huolehdittava esimerkiksi tarjoamalla koulutuksia ja ohjausta tarvittaessa. Myös vapaaehtoisten palkitseminen esimerkiksi ei-materiaalisin keinoin, auttaa vapaaehtoisia jaksamaan työssään. (Lehtinen 1997, 21.)

Vapaaehtoistoiminta voidaan määritellä kuuluvaksi ammattihenkilöiden ja luonnollisten auttajien väliin. Vapaaehtoistoiminta eroaa luonnollisista auttajista siinä, että vapaaehtoiset ovat auttajilleen vieraita kun taas luonnolliset auttajat ovat usein perheenjäseniä tai tuttavina. Lisäksi vapaaehtoisten ja luonnollisten auttajien motivaatio on erilainen. Vapaaehtoistyön ongelmana nähdään se, että harrastuksesta tulee helposti työn jatke. Vapaaehtoistyö ei kuitenkaan saa eikä sen pidäkään korvata ammattilaisten tekemää työtä ja siksi tulisi tarkastella sitä, mitkä työt vaativat ammattilaisia ja missä puolestaan inhimillisempi ja ulkopuolinen vapaaehtoistyö olisi paikallaan. Tarkkoja rajoja vapaaehtoistyölle ei kuitenkaan kannata asettaa, koska jokainen työ ja tehtävä ovat aina tapauskohtaisia. (Lehtinen 1997, 7 - 20.)

Yhdistyksen muodostaa joukko ihmisiä, jotka toimivat yhdessä jonkin asian puolesta. Yhdistysten toiminta perustuu jollekin aatteelle, joka on usein käytännönläheinen. Yhdistyksen pääasiallisina tavoitteina on yleishyödyllinen toiminta, jossa on yhteinen päämäärä. Kiinnostuksen kohde voi olla esimerkiksi oman kulttuurin vaaliminen, jonkun harrastuksen ylläpitäminen, kuten urheilun tai lähiympäristön suojelu. (Rosengren & Törrönen 2008, 7 – 8.) Hännisen ym. (2003, 167 – 170) mukaan yhdistykset toimivat pääasiassa itsenäisesti, vaikka tekevätkin yhteistyötä muiden tahojen kanssa, kuten viranomaisten kanssa. Yhdistysten ensisijainen toiminta perustuu hyvinvoinnin tuot-

tamiseen yhdessä julkisen puolen kanssa. Tietojen ja taitojen vaihtaminen on yhdistyksille lähes yhtä tärkeää kuin rahallinen tuki. (Hännisen ym. 2003, 167 – 170.)

Suomessa on 135 000 yhdistystä. Sekä rekisteröidyt että rekisteröitymättömät yhdistykset luetaan kuuluvaksi kolmanteen sektoriin. (Yhdistysrekisteri 2014.) Rekisteröityneet yhdistykset ovat oikeuskelpoisia ja voivat hankkia omaisuutta, kun taas rekisteröimättömät yhdistykset eivät voi hankkia omaisuutta, eivätkä ole oikeuskelpoisia. Yhdistykset voivat olla hyvin erikokoisia ja niiden toimintamuodot vaihtelevat paljon. Suomessa on käytössä yhdistymisvapaus, joka koskee myös ulkomaalaisia henkilöitä. Yhdistymisoikeus on paitsi yhdistymisen perustamisoikeus se käsittää myös oikeuden erota yhdistyksestä tai olla kuulumatta johonkin yhdistykseen. (Rosengren & Törrönen 2008, 9 - 16.)

Siinä missä yrityksen tavoite on tuottaa voittoa mahdollisimman paljon, on kolmannen sektorin organisaatioiden tavoite sosiaalinen kanssakäyminen. Vaikka kolmannen sektorin toimijat ovat voittoa tavoittelemattomia, on huomattava, että ne voivat silti satunnaisesti kerätä rahaa esimerkiksi tulevia projekteja varten. Kolmannen sektorin erottaa yritystoiminnasta myös se, että vapaaehtoistyötä on paljon ja sille on vaikea laskea arvoa. Kokonaiskustannuksia yritysten ja kolmannen sektorin välillä on siis hankala arvioida. (Rönneberg 2000, 71 - 72.) Pääasiassa kolmannen sektorin toimijat valvovat itse toimintaansa ja säädöksiä on vain vähän. Yhdistysten tulee kuitenkin itse määrittää omat sääntönsä toiminnalleen. (Helander 1998, 54.)

Kolmannesta sektorista voidaan käyttää myös nimitystä epävirallinen tai autonominen sektori. Käsitteenä kolmas sektori ei siis ole selkeärajainen ja se onkin syntynyt, kun vapaaehtoisjärjestöjen merkitys sosiaalisten palveluiden tuottajana nousi huomion kohteeksi. Nykyään kolmannen sektorin toimintaa on alettu ymmärtää enemmän vuorovaikutteisena, eikä enää pelkästään hyväntekeväisyytenä. (Kontinen 2014.)

2.2 Partio käsitteenä

Partio on saanut alkunsa Englannissa vuonna 1907 ja sen perustajana pidetään Robert Baden-Powellia. Alun perin partio on ollut ainoastaan poikien harrastus ja sen toimintamallit ovat perustuneet armeijamaiseen koulutukseen. Baden-Powellin tarkoituksena oli luoda ohjeita järjestöille ja jakaa käytännön ohjeita nuorille. (Hakonen 1995, 12.)

Vuonna 1910 toimintansa Suomessa aloittivat ensimmäiset partiolaisosastot. Baden-Powellin ohjeet innostivat poikia, sillä niissä korostui leikkiminen ja turhan ”kirjaviisauden” unohtaminen. Partio oli suunnattu nimenomaan oppikouluikäisille pojille, mutta myös hyvin varhaisesta vaiheesta lähtien tytöt ovat olleet mukana partiossa. (Paavilainen 2010, 30.)

Kun Suomi oli Venäjän vallan alla, partiotoiminta Suomessa kiellettiin. Venäläisten silmin partio ei näyttänyt viattomalta vaan kansalliskiihkoiselta armeijan toiminnalta. Partiotoimintaa ei pystytty kuitenkaan vahtimaan tarpeeksi ja monilla paikkakunnilla toiminta jatkui hiljaisesti. (Paavilainen 2010, 36 – 42.) Vuonna 1917, Suomen itsenäistyttyä, partiotoiminnasta tuli jälleen sallittua. Lippukuntia elvytettiin ja hiljaiseloa pitäneet partiolaiset nousivat uudelleen esiin. (Niilo-Rämä 2008, 24.)

Partiotoiminnan rinnalla on aina ollut myös muunlaista yhdistystoimintaa ja välillä partio on jopa joutunut kilpailemaan suosioistaan muiden samankaltaisten järjestöjen kanssa, muun muassa suojeluskuntien ja Lotta Svärd -järjestön kanssa. Toiminta suojeluskunnissa koettiin mielekkäämpänä ja ennen kaikkea poikien keskuudessa miehekkäämpänä toimintana, sillä niissä ei lapsia ollut mukana. Tämän vuoksi moni 17-vuotias poika valitsi partion sijasta suojeluskuntien toiminnan. (Paavilainen 2010, 180 - 184.)

Yhteistyö seurakuntien ja partion välillä alkoi vuonna 1945, kun valtio kehotti seurakuntia antamaan tukensa nuorisotyölle. Vaikka hengellinen opetus ei koskaan noussut pääpainoksi partiotoiminnassa, seurakunnasta tuli kuitenkin partion taustayhteisö. (Paavilainen 2010, 312 - 317.) Seurakunnan ja partion yhteistyö vaihtelee vahvasti lippukunnittain. Useimmiten yhteistyö näkyy siinä, että partiolaisten kokoontumispaikkana ovat seurakunnan tilat ja partiolaiset saavat rahallista avustusta omalta seurakunnaltaan. Vastaavasti partiolaiset käyvät keräämässä kolehtia kirkossa tai osallistuvat seurakunnan toimintaan muulla tavoin. Partio ei kuitenkaan keskity pelkästään hengellisiin asioihin, vaan se sopii myös ateisteille. Useissa lippukunnissa jäsenet tuskin kokevat kuuluvansa uskonnolliseen yhteisöön, vaan ensisijaisesti uskontorajoista vapaaseen harrasteryhmään. (Miettinen 2014.)

Partio on yli sata vuotiaan historiansa aikana käynyt läpi monia vaiheita. Alkujaan repaleinen ja toimintatavoiltaan varsin erilaisista liitoista koostuva partio, onnistui monien vaiheiden kautta yhdistymään koko Suomen laajuiseksi partioksi. Se pyrkii omalla toiminnallaan edistämään puhtaita arvoja. Partio toiminta on moninaista ja se sopii hyvin erilaisille ihmisille. Partio onkin saavuttanut laajan suosion, koska se on pysynyt poliittisesti sitoutumattomana ja sen päätehtävänä voidaan pitää nuorten yhtenäistämistä ja muiden auttamista rauhan keinoin.

Partiolaisia pidetään rauhallisina ja ystävällisinä ihmisinä, mutta siitä huolimatta partioon on nykyään suurempi kynnys liittyä kuin aikaisemmin. Yhtenä ongelmana voidaan pitää sitä, että ulkopuolisilla on vääristynyt kuva nykypäivän partio toiminnasta. Monet pitävät partiota virheellisesti pelkästään luonnon hyvinvointiin keskittyvänä uskontoseurana. Partion tulisikin olla näkyvämmiin esillä ja tuoda julki moninaisuuttaan. Nuoria on edelleen hyvin vaikea saada pidettyä partiossa heidän aikuistuuksaan ja myös uusia partiolaisia on vaikea houkuttaa mukaan toimintaan. Ratkaisuja on hankala löytää, sillä partio kilpailee nuorten ajasta lukuisien muiden harrastusten kanssa. (Hynynen 2014.)

Baden-Powellin (1908, 6 – 11.) mukaan partion lähtökohtana on, että jokainen voisi kehittää itseään ja jokaisesta kasvaisi kunniallinen kansalainen. Johtajan tehtävä partiossa on auttaa siinä, että jokainen saisi ilon tunteen ja löytäisi sen missä on hyvä. Niilo-Rämä (2008, 132 – 133) toteaaakin että, johtajat kasvatetaan nuorista partiolaisista erillisen johtajakoulutuksen avulla, jotta nuoret saisivat vastuuta jo aikaisessa vaiheessa. Partiossa onkin käytössä vertaisjohtajuus, jossa vanhempien partiolaisten ryhmää johtaa vain hieman ryhmäläisiä vanhempi tai saman ikäinen johtaja (Niilo-Rämä 2008, 132 – 133).

Partiolaisilta kerätään vuosittainen jäsenmaksu, mutta lisäksi suuri rahallinen tuki tulee useisiin lippukuntiin seurakunnalta sekä jokaisen lippukunnan omalta kaupungilta tai kunnalta. Lisäksi lippukunnat voivat hakea erillisiä avustuksia partiotukisäätiöltä ja muilta järjestöiltä. (Miettinen 2014.)

Partiolaiset toimivat eri ikäkausien ryhmissä, joita on viisi: sudenpennut (7 – 9-vuotiaat), seikkailijat (10 – 12-vuotiaat), tarpojat (12 – 15-vuotiaat), samoajat (15 – 17-vuotiaat) ja vaeltajat (18 – 22-vuotiaat) (Niilo-Rämä 2008, 116). Jokaisella ikäkau-

della on oma ikäkausiohjelmansa, johon kuuluvat viikko-ohjelma, leirit sekä kilpailut ja piirin toimintaan osallistuminen. Partion voi aloittaa minkä ikäisenä tahansa ja aikuisille on olemassa partioon tutustumiskurssi. Vaikka partion ikäkausi ohjelmat loppuvat aikuisiän kynnyksellä, partiosta tulee monille elinikäinen harrastus. (Valasmo 2014.)

Partiolaiset toimivat lippukunnissa, joita voi olla useampikin yhdessä kaupungissa, esimerkiksi Mäntsälässä toimii Mäntsälän Metsäkävyt. Lippukunnat on jaettu kymmeneen partiopiiriin maantieteellisen sijaintinsa perusteella. Mäntsälän Metsäkävyt kuuluvat Uudenmaan partiopiiriin. Partiolaisten kattojärjestönä Suomessa toimii Suomen Partiolaiset, joka on myös maailman partioliikkeen Suomen edustaja sekä maailman tyttö- ja poikaliittojen jäsen. Kuten muutkin kansalaisjärjestöt, myös partio vaikuttaa YK:ssa, EU:ssa sekä muissakin järjestöissä. Partio pyrkii edistämään nuorten asemaa ja elinoloja kaikkialla maailmassa (Partio 2014).

Koska partio kuuluu kaikille taustasta huolimatta, Baden-Powell halusi heidän kaikkien olevan yhtenäisen näköisiä. Partiopukuun kuuluu erilaisia merkkejä ja se on pääosin samanlainen kaikkialla maailmassa. Pukuun kuuluva huivi on tärkeä osa partioasua. Suomessa käytetään lähes aina sinistä huivia ja usein siihen kiinnitetään oman lippukunnan merkki. (Aulio 1992, 32 – 34.)

2.3 Hirvivaara 2014 Uudenmaan partiopiirin partiotaitokisat

Partiopiirit ohjaavat ja tukevat lippukuntien toimintaa muun muassa järjestämällä tapahtumia ja koulutuksia. Uudenmaan partiopiirissä on reilu 4000 jäsentä ja se onkin kasvattanut jäsenmääräänsä viime vuonna. Uudenmaan partiopiiri ylettyy Hangosta Vironlahdelle saakka. (Partio 2014.) Mäntsälän Metsäkävyt on toiminut Mäntsälässä jo vuodesta 1978 asti ja se on rekisteröitynyt ja itsenäinen yhdistys, joka toimii pelkästään vapaaehtoisilla. Yhdistys on melko pieni ja sen ydinryhmä koostuu vanhoista partiolaisista ja uusien partiolaisten vanhemmista. Mäntsälän Metsäkäpyjen taustayhteisöjä ovat Mäntsälän seurakunta ja Mäntsälän Partiotuki ry. Mäntsälän Metsäkäpyihin voi liittyä aikaisintaan silloin, kun täyttää 8 vuotta, mutta toimintaan otetaan mukaan vanhempiaakin. (Mäntsälän Metsäkävyt ry 2014.)

Partiotaitokisoissa liikutaan maastossa, jossa vartiot eli joukkueet suunnistavat rastilta toiselle ja tekevät rastien tehtäviä. Kilpailut kuuluvat jokaisen ikäkauden partio-ohjelmaan ja kisoja järjestetään keväällä, syksyllä ja talvella. Jokaisella kilpailijalla tulee olla Suomen Partiolaisten jäsenmaksu maksettuna. Kilpailun idea on kilpailijoiden partiotaitojen testaaminen ja hyvän partio- ja ryhmähengen ylläpito ja kehittäminen. (Himanka ym. 2009, 8 – 10.) Partiolaisten säännöissä on määritelty erikseen, kuinka pitkä reitin tulee olla missäkin sarjassa ja kuinka monta rastia reitillä pitää olla. Tehtävien tulee mukailla partiomenetelmiä ja kehittää niin henkistä kuin fyysistäkin kestävyyttä. Lisäksi kilpailun tehtävien tulee olla turvallisia ja jokaisella sarjalla on omaan taitotasoon sopivat tehtävät. Jokainen tehtävä pisteytetään erikseen. (Mts. 15 – 20.)

Joukkueet voivat olla pelkästään tytöistä tai pojista koostuvia vartioita tai sekavartioita. Vartioiden jäsenten määrä riippuu sarjasta. Tyttövartioille on kokonaan omat sarjansa, mutta poikavartiot kilpailevat samassa sekavartioiden kanssa. Partiotaitokilpailut ovat yleensä vanhimmilla sarjoilla eli yli 14-vuotiailla yön yli kestäviä ja siis kaksipäiväisiä kilpailuja. Kilpailijat yöpyvät yleensä maastossa, jossa heidän tulee itse tehdä nukkumapaikka itselleen. Turvallisuutta voidaan lisätä sillä, että vartioiden kilpailutehtäviin kuuluu pakollisena nuotion sytyttäminen ja tulen ylläpito leiriytymisen ajan. (Hynynen 2014.)

Hirvivaara 2014-kisat olivat Uudenmaan partiopiirin partiotaitokisat, jotka pidettiin 13. – 14.9.2014 Mäntsälässä. Mäntsälän Metsäkävyt järjesti tapahtuman yhdessä Pornaisten Solmu ry:n kanssa. Kilpailuissa oli mukana neljä sarjaa: sininen, punainen, ruskea ja harmaa. Sininen ja ruskea ovat tyttöjen sarjat, sininen 14 – 18-vuotiaiden ja ruskea 18-vuotiaiden ja sitä vanhempien sarja. Vastaavasti pojat ja sekavartiot kilpailevat punaisessa ja harmaassa sarjassa niin, että punainen on 14 – 18-vuotiaiden sarja ja harmaa yli 18-vuotiaiden. Kaikista pienimmät eivät siis olleet mukana, ja kaikilla sarjoilla oli näin ollen yön yli kestävä kilpailu. Kaiken kaikkiaan kisavartioita oli 19 ja kilpailijoita kaiken kaikkiaan 66 henkeä. Jokainen vartio selviytyi maaliin saakka, vaikka muutamia yksittäisiä kilpailijoita jouduttiin evakuoimaan nyrjähtäneiden nilkkojen vuoksi. Loukkaantuneiden vartiot pystyivät kuitenkin jatkamaan matkaa maaliin saakka, sillä partion säännöissä (Himanka ym. 2009, 12) todetaan, että ”loukkaantumisen vuoksi vajaalukuiseksi tuleva vartio saa jatkaa kilpailua, joko kilpailussa tai sen

ulkopuolella.” Turvallisuuden kannalta kilpailut sujuivat muutamia haavereita lukuun ottamatta hyvin.

Partiotaitokilpailujen säännöissä (Himanka ym. 2009, 42) mainitaan yleisiä ohjeita ja vaatimuksia kilpailukeskuksen suhteen. Niitä ovat muun muassa monipuoliset tilat niin peseytymiselle, ruokailulle, kilpailijoille kuin kisaorganisaatiollekin kuten tulostoitimistolle ja tuomarineuvostolle. Peseytymistilojen täytyy olla erilliset tytöille ja pojille ja lämpimän veden riittävydestä on huolehdittava. Lisäksi kilpailukeskuksessa tulee olla kunnollinen opastus, jotta kilpailijat, huoltajat ja vieraat löytävät tarvittavat paikat. (Himanka ym. 2009, 42.) Hirvivaara 2014-kisoissa kilpailukeskuksena toimi Hirvihaarassa sijaitseva Kuntomaja, joka sopi kilpailujen tarkoitukseen ulkoilumaastoineen, sekä ison päärakennuksen vuoksi, jossa sijaitsi keittiö, vessat kuin peseytymistilatkin.

Vapaaehtoisia kilpailun järjestämiseen tarvittiin noin 50 henkilöä. Eniten vapaaehtoisia tarvittiin kilpailutehtävien valvontaan, sillä jokainen rasti tarvitsi vähintään kaksi henkilöä onnistuakseen, mutta enimmillään rastihenkilöitä oli lähemmäs kymmenen. Kaikki vapaaehtoisista eivät olleet partiolaisia, mutta heidän toimensa eivät partiotautaa vaatineetkaan. Suurimman osan kilpailujen suunnittelusta veivät kilpailutehtävien ja reitin suunnittelu. Kilpailujen työstäminen aloitettiin jo tammikuussa 2014. Aloitus ei ollut liian aikainen, sillä jo keväällä oli paljon erilaisia aikarajoja, joihin mennessä piti tehdä monia kisoihin liittyviä asioita. Ennen kilpailua oli myös testattava kaikki tehtävät, jotta pystyttäisiin selvittämään niiden turvallisuus ja toimivuus kisoissa. Kilpailupäivinä jokainen tiesi tehtävänsä ja toimi niiden mukaan. Ongelma tilanteita ei juuri ollut, eivätkä ne koskettaneet kilpailu vartioita. Yön yli kestänyt kilpailu vaati aikaa ja resursseja myös järjestäjiltä, sillä kilpailua tuli seurata tarkasti kokoajan. Kilpailut sujuivat ilman suurempia ongelmia ja palaute kilpailijoilta oli pääosin positiivista.

3 TURVALLISUUS JA TAPAHTUMAT

3.1 Turvallisuuden käsite

Turvallisuus kuuluu ihmisen elämään peruselementtinä ja siitä johtuen ihminen havahtuu miettimään turvallisuutta vasta, kun siinä tapahtuu jonkinlainen muutos. Se,

minkä ihminen luokittelee turvalliseksi, riippuu hänen omista kokemuksistaan ja havainnoistaan ja siksi jokainen ihminen käsittää turvallisuuden omalla tavallaan. (Tikkanen ym. 2011, 13 - 14.) Turvallisuuden yksiselitteinen määrittely onkin hankalaa. Voidaan kuitenkin yleisesti ottaen todeta, että turvallisuus on sitä, ettei uhkia ole, tai jos niitä on, niihin pystytään reagoimaan. Turvallisuutta tarkemmin määriteltessä on syytä miettiä ketä tai mitä ja miten turvataan ja keneltä tai miltä asialta? Näin ollen turvallisuus rakentuu ihmisen omien tarpeiden tueksi. (Eskola, 2008, 1.)

Turvallisuuden tunne syntyy pysyvistä ja ennustettavista asioista, mutta myös luottamuksella on tärkeä osa turvallisuuden tunteen luonnissa. Usein turvallisuus määritellään yksilön näkökulmasta olotilaksi, jossa ei esiinny huolia tai pelkotiloja. Yrityksen kohdalla turvallisuus sitä vastoin on olotila, jossa suuria tappioita tai ennakoimattomia asioita ei tapahdu. Turvattomuutta aiheuttavat epävarmuuden ja ennalta arvaamattomuuden lisäksi myös osaamattomuus ja tieto mahdollisista vaaratekijöistä. (Tikkanen ym. 2011, 13 - 14.)

Siinä missä aiemmin turvallisuuden tutkimuksessa on käsitelty lähinnä valtion turvallisuutta ja näkökulma turvallisuuteen on ollut kapea-alainen, on viime vuosina turvallisuuden käsitettä laajennettu myös esimerkiksi ympäristön ja sosiaalisen turvallisuuden pariin sekä enemmän yksilötasolle. Muun muassa inhimillinen turvallisuus, jossa yksilön omaa turvallisuuden tunnetta nostetaan esille, on turvallisuudessa vahvistunut näkökulma. (Eskola 2008, 1 – 2.) Yksilön oma turvallisuuden tunne rakentuu monista asioista. Ihminen luontaisesti salaa tärkeimmät asiansa, kuten salasanat. Salailu luo turvallisuuden tunnetta, sillä se lisää yksilön omaa hallintaa itsestään. Myös muuttumattomina pysyvät asiat luovat ihmiselle turvallisuuden tunnetta. Asioiden ja tapojen pysyvyydellä on toinenkin puoli, jonka mukaan ihmisen rutiineita seuraamalla pystyy havainnoimaan hänen toimintatapansa ja turvallisuutta luovat tilanteet, jolloin niihin on helpompi ”iskeä” ja aiheuttaa toiselle turvattomuuden tunnetta. (Airaksinen 2012, 46 – 49.)

Suomessa on tapahtumia koskevia asetuksia ja määräyksiä, joiden tulkitsemiseen on jätetty varaa, siksi ohjeiden noudattaminen ja määräyksiin puuttuminen riippuvat tapahtuma paikasta. Tapahtuman turvallisuutta laadittaessa järjestäjän tulee ennen kaikkea huolehtia ennakoimalla ja minimoimalla mahdolliset turvallisuus riskit jo ennen tapahtumaa kuin tapahtuman aikanakin. (Vuoripuro 2007, 5 – 6.) Tapahtumissa tur-

vallisuus rakentuu monista asioista ja vastuu turvallisuudesta on pääasiassa tapahtuman järjestäjällä. Vastuu on tapahtuman järjestäjällä riippumatta siitä, onko tapahtumaan pääsymaksua vai ei. Tapahtuman turvallisuuteen kuuluu turvallisuuden läpikäynti jo ennen tapahtumaa. Turvallisuutta on esimerkiksi se, että tekee tapahtumasta tarvittavat ilmoitukset ja lupahakemukset. (Oulun kaupunki 2012.) Pelastussuunnitelman tarkoitus on olla ohjenuora, jonka mukaan toimitaan, jos jotakin tapahtuu. Vaikka pelastussuunnitelma tulee lakisääteisesti lähettää paikalliselle pelastusviranomaiselle, se ei ole pelkästään heitä varten, vaan ennen kaikkea tärkeä työkalu organisaatiolle. (Tikkanen ym. 2011, 179.)

Työntekijöiden ja tapahtuman järjestäjien näkökulmasta turvallisuutta lisäävät vakuutukset, jotka tulee miettiä tapahtuman koon, paikan ja luonteen mukaan. (Vuoripuro 2007, 9 – 10.) Turvallisuutta on myös viestinnän huomioiminen tapahtumassa. Kaikilla tapahtuman työntekijöillä tulee olla tieto siitä, kuinka viestintä hoidetaan ja miten onnettomuus tilanteissa viestitään. (Mts. 50.) Myös aluekartan ja myyntikojujen sekä muiden tapahtumapaikkojen sijoittaminen järkevästi mahdollisten onnettomuus tilanteiden kannalta on tärkeä seikka turvallisuuden luonnissa (Oulun kaupunki 2012). Turvallisuus tapahtumassa ei ole vain riskien minimointia vaan se on myös onnettomuuksiin ja tapaturmiin varautumista esimerkiksi ensiapuvalmiuksin. Myös alueen pelastusviranomaisia ja sairaalaa tai terveyskeskusta tulee tiedottaa tapahtumasta, jotta asianmukaiset tahot osaavat varautua mahdollisiin toimenpiteisiin. Kaikkein tärkeimpänä turvallisuus tekijänä tapahtumissa voidaan kuitenkin nähdä ennaltaehkäisy. Monilta ikäviltä tapauksilta vältytään, kun tapahtuman turvallisuuteen on panostettu jo etukäteen. (Vuoripuro 2007, 53 – 55.)

3.2 Riskienhallinta tapahtumissa

Jokaiseen tapahtumaan sisältyy paljon riskejä, eivätkä ne kaikki liity suoraan itse tapahtumaan, vaan ne voivat liittyä myös taloudellisiin kysymyksiin, vilppeihin tai riskeihin, jotka johtuvat huonosta perehdyttämisestä. Riskiksi voidaan luokitella myös se, menestyykö tapahtuma. (Baudin ym. 2011, 593.)

Riski tulee kreikan kielen sanasta ”rhi zikon”, joka on merenkulkutermistöön liittyvä ”karia” tarkoittava sana, se kuvaa haitallista tai ei-toivottua tapahtumaa. Riski on uhkaa todellisempi ja siksi se voidaan myös rajata tarkemmin. Ihmisten toiminnan tavoit-

te on usein riskien pienentäminen, vaikka välillä ihmisillä onkin tarve riskinottoon, jossa lopputulos ei aina ole positiivinen ja haluttu. (Tikkanen ym. 2011, 19.) Riski luokitellaan negatiiviseksi käsitteeksi, turvallisuusajattelussa tarvitaan kuitenkin muitakin käsitteitä, joita ovat esimerkiksi uhka, vaara ja pelko. Uhka muodostuu epäsuotuisan tapahtuman todennäköisyydestä ja vaikka usein vaara on se, joka uhkaa, ei kaikista vaaroista synny uhkaa jollekin tietylle henkilölle. Pelko voi olla konkreettista tai kuviteltua riippuen siitä, onko ihminen havainnut vaaran vai kuvitteleeko hän vain. Kokonaisuudessaan riskit liittyvät usein tiettyihin asiayhteyksiin ja siksi kaikki riskit ovat suhteellisia eivätkä vain subjektiiviseen pelkoon liittyviä. (Airaksinen 2012, 91 – 98.) Riskianalyyssissä tapahtuman järjestäjät käyvät läpi ja kirjaavat ylös kaikki mahdolliset tapahtumaan liittyvät riskit. Riskeihin varaudutaan tiedostamalla ne ja niiden esiintyvyys sekä minimoimalla ne parhaalla mahdollisella tavalla. (Järvinen ym. 2003, 56.)

Riskitekijöitä ovat tapaturmat, vahingot, onnettomuudet ja suuronnettomuudet. Tapaturmassa ihminen loukkaantuu jollakin tavalla, esimerkiksi kompastumiset, haavat ja liukastumiset ovat yleisimpiä tapaturmia. Vahinko on jonkinasteinen menetys, joka tavallisimmin johtuu inhimillisistä asioista, kuten erehdyksestä tai olosuhteista. Onnettomuudet voivat olla esineisiin, asioihin tai ihmisiin kohdistuvia ja ne voivat olla lieviä tai jopa kuolemaan johtavia. Yleisimpiä onnettomuuksia ovat tulipalot ja liikenneonnettomuudet. Suuronnettomuuksiin lukeutuvat ne tapaukset, joissa vahingot ovat mittavia ja monia ihmisiä loukkaantuu tai kuolee. Lisäksi suuronnettomuuksissa ilmenee myöhemmin tai välittömästi vaaraa ihmisille tai ympäristölle. (Tikkanen ym. 2011, 18.)

Riskit voidaan jakaa yksilöriskeihin ja systeemiriskeihin. Lisäksi yksilöriskit voidaan jakaa vielä kahteen osaan; ensimmäisessä osassa yksilö on yksin ja toisessa hän on muiden seurassa. Toista osaa voidaan kutsua nimellä sosiaalinen riski. Systeemirisissä riskin kohteena on järjestelmä, jossa riskitekijänä voi olla esimerkiksi turvatoimien pettäminen. Systeemiriskeistä puhuttaessa voidaan tarkastella esimerkiksi pankkien vakavaraisuutta tai atomivoimaloiden turvallisuutta. Systeemirismit saattavat vahingoittaa myös yksilöä tai ryhmää, mutta aina yksilö ei edes huomaa systeemirisien olemassa oloa. (Airaksinen 2012, 67.)

Yksilö on erehtyväinen ja ottaa elämässään jonkin verran riskejä, yksilö myös epäonnistuu ajoittain ja tämä kaikki aiheuttaa hänelle vaaraa. Yksilöriskissä yksilö kärsii itse vahingoista, eivätkä muut joudu suoranaisesti osalliseksi tapahtumaan. Ihminen ei pelkästään ole yksilö, vaan hän kuuluu usein johonkin ryhmään. Joissakin tapauksissa tiettyyn ryhmään kuuluminen aiheuttaa sosiaalisen riskin. Esimerkiksi rasismi saattaa aiheuttaa riskin kokonaiselle ihmisryhmälle. Raja yksilöriskin ja sosiaalisen riskin välillä on kuitenkin häilyvä ja jotkut yksilöriskit ovatkin samalla sosiaalisia riskejä. (Airaksinen 2012, 67 - 68.)

Suurimpana uhkana vapaaehtoistyön turvallisuudessa nähdään se, että työntekijät ovat kouluttamattomia eivätkä välttämättä täysin hallitse omia työtehtäviään. Vapaaehtoistyössä tulisikin panostaa tapahtuman huolelliseen läpikäymiseen ja kiinnittää huomiota jokaisen työntekijän omiin työtehtäviin ja turvallisuusasioihin. (Järvinen ym. 2003, 78.)

Työntekijöiden ja sitä kautta myös koko tuotannon turvallisuutta edistää se, että vastualueet on jaettu tarkasti ja jokainen työntekijä tiedostaa omat tehtävänsä. Työtehtävien tulee olla henkilön tieto- ja taitotason mukaisia ja työntekijän on hallittava ne ilman ongelmia. (Tikkanen ym. 2008, 152.) Tapahtuman aikana henkilökunnan tulee tiedostaa ja ennaltaehkäistä riskejä, mutta myös valmistautua kohtaamaan ongelma- ja vaaratilanteet sekä huolehtia siitä, ettei epäsuotuisan tilanteen sattuessa synny lisävahinkoja. Tapahtuman huolellinen läpikäynti henkilöstön kanssa, auttaa työntekijöitä perehtymään työhönsä ja ymmärtämään riskit. Tapahtumissa riskit kasvavat, koska henkilökunta on usein uutta ja uusissa tiloissa ja paikalla on paljon ihmisiä. Koko tilanne on aina jollain tavalla aina uusi, kun järjestetään tapahtumaa. (Baudin ym. 2011, 594.)

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ, -MENETELMÄ JA -AINEISTO

4.1 Tutkimustehtävä

Opinnäytetyössäni käsittelen turvallisuutta vapaaehtoisvoimin järjestetyissä tapahtumissa ja selvitän sitä, miten partiolaiset hahmottavat turvallisuuden käsitteenä ja kuinka turvallisuus huomioidaan. Esimerkkitapauksena käyn läpi Hirvivaara 2014 Uudenmaan partiopiirin partiotaitokisoja ja haastattelen kisojen eri toimijoita selvittääk-

seni millaisena partiotaitokisojen turvallisuus mielletään ja kuinka riskejä minimoidaan sekä mikä on ammattilaisten tehtävä partiotaitokisoissa. Tarkastelen opinnäytetyötäni ammatillisesta näkökulmasta, tulevana kulttuurituottajana. Tuottaja tulen olemaan paljon tekemisissä turvallisuuden kanssa, sillä jokainen tapahtuma vaatii turvallisuuden huomioimisen ja läpikäymisen. Kulttuurituottajan työkenttä on laaja ja tapahtumien luonne vaihtelee paljon. Varmaa on kuitenkin se, että vapaaehtoisia tarvitaan lähes aina ja siksi koen mielenkiintoisena ja hyödyllisenä perehtyä vapaaehtoisten toimintatapoihin ja turvallisuuteen vapaaehtoisten koordinoimissa tapahtumissa.

Partio on tunnettu yhdistys Suomessa ja se järjestää paljon erilaisia tapahtumia ympäri vuoden. Partio on toiminut Suomessa jo pitkään ja heidän toimintansa erikoisuutena voidaan nähdä monipuolisuus. Koska partiolaiset liikkuvat paljon luonnossa, kokeilevat uusia asioita ja opettelevat monenlaisia taitoja, on heidän toiminnassaan tietynlaisia riskitekijöitä. Lisäksi partio toimii pelkästään vapaaehtoisten avulla, joiden ei voida olettaa olevan ammattilaisia turvallisuuspuolella. Lähdinkin rajaamaan opinnäytetyöni aiheita turvallisuuteen ja vapaaehtoisuuteen. Partiolaisissa yhdistyivät niin vapaaehtoisuus kuin turvallisuuskin. Toiminta vaikutti kiinnostavalta ja monipuoliselta, ja siksi käsittelen juuri partiolaisia opinnäytetyössäni.

Turvallisuus on laaja käsite ja siksi halusin rajata sen opinnäytetyössäni. Partiolaisten turvallisuusohjeissa (2014, 6) kerrotaan, että turvallisuus otetaan partiossa huomioon monin tavoin; turvallisen toiminnan, johtamisen ja ensiaputaitojen opettamisen kautta. Päätin opinnäytetyössäni keskittyä edellä mainittuihin kokonaisuuksiin. Vaikka pyrin selvittämään yleisesti partiolaisten turvallisuuskäsitystä, on huomioitava, että aineistoni pohjautuu Hirvivaara 2014-kisoissa tekemiini haastatteluihin. Työssäni pyrin tuomaan tapaustutkimuksen avulla aihepiiristä mahdollisia maailmoja esiin; miten turvallisuus partiotaitokisoissa voidaan hoitaa ja kuinka partiolaiset suhtautuvat turvallisuuteen. Tarkoitukseni ei siis ole antaa yleistettävää kuvaa partiolaisten kokemasta turvallisuudesta, vaan käydä läpi haastattemieni henkilöiden mielipiteitä.

Tapaustutkimuksessa keskitytään intensiivisesti tiettyyn kohteeseen, joka voi olla ryhmä tai yksilö, tavallisesti kyseessä on kuitenkin jokin sosiaalinen kohde. Tapaustutkimuksessa kohteesta pyritään antamaan tarkka ja syväluotaava kuvaus. Tapaustutkimus voi kohdistua johonkin kohteen tiettyyn osa-alueeseen, jossa ei keskitytä muutujiin. Tapaustutkimus on lähellä survey-tutkimusta, mutta erona on se, että survey-

tutkimuksessa tutkimuksen kohteena ovat juuri muuttajat, joiden hyvin organisoitu tarkastelu on survey-tutkimuksen päätehtävä. (Anttila, 2014.)

Tapaustutkimus on monimuotoinen prosessi, joka ei aina etene suoraviivaisesti. Silti siihen liittyy tiettyjä vaiheita, kuten tutkimuskysymysten muotoilu ja tapauksen määrittely. (Eriksson & Koistinen 2005, 28.) Tapaustutkimuksessa aihe on tarkasti määriteltä ja vastaukset ovat usein yksityiskohtaisia (Jyväskylän yliopisto 2014). Tapaustutkimuksessa tutkittavat tapaukset voidaan määritellä heti aluksi, mutta myös aineiston keräämisen jälkeen. Näin ollen voidaan hyödyntää tutkimuksessa saatuja tuloksia paremmin tutkimusta vastaaviksi. Haastattelut ja niihin liittyvä havainnointi on yksi tyypillisimmistä tapaustutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä. Tapaustutkimus onkin laadullinen tutkimus, jossa voidaan osittain hyödyntää myös määrällistä aineistoa. (Eriksson & Koistinen 2005, 32 – 36.)

Eskola & Suoranta (1998, 13 – 15) ovat määritelleet laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen erääksi tutkimuksen muodoksi, jossa aineisto on tekstiä ja pohjautuu haastatteluihin. Laadullinen tutkimus ei ole selkeä suuntaus ja selkeän eron tekeminen kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen on turhaa, koska menettelytavat ovat osittain samat. Laadullisessa tutkimuksessa työn suunnitelmaa ei ole lyöty lukkoon, vaan työn aikana on mahdollista muuttaa suunnitelmia. Laadullisessa tutkimuksessa voidaankin puhua työstä prosessina. (Eskola & Suoranta 1998, 14 - 16.)

Avoimen suunnitelman hyvänä puolena nähdään se, että työn eri vaiheet, kuten analyysi, tulkinta, aineistonkeruu ja raportointi menevät työn aikana osittain päällekkäin ja tulkintoja voi tehdä jossain määrin työn alusta asti. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijalla on vapaus suunnitella, ja toteuttaa tutkimuksensa joustavalla tavalla. Koska laadullisessa tutkimuksessa on tutkijalla mahdollisuus valita monia erilaisia toimintatapoja, on valituista toimintatavoista kerrottava lukijalle. (Eskola & Suoranta 1998, 15 – 20.) Opinnäytetyössäni tein tulkintoja koko työprosessin ajan ja koen, että sillä tavoin oli helpompi ymmärtää kokonaisuutta ja toisaalta verrata aiemmin saamiaan tietoja uusiin tietoihin. Koen opinnäytetyöni olleen prosessi, jossa työn eri vaiheet liikkivat ja muotoutuivat koko ajan.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Käytin aineistonkeruumenetelmänä puolistrukturoitua haastattelua. Kuten Fields (2013a) nostaa tekstissään esille, puolistrukturoidussa haastattelussa teemat ovat selvillä etukäteen ja niissä pysytään, mutta kysymyksissä voidaan joustaa vaihtamalla niiden järjestystä tai sanamuotoa ja sillä tavalla haastattelu säilyttää liikkumavaransa. Lomakehaastatteluun verrattuna, kuten Hirsjärvi ym. (2001, 195- 199) toteaa, lomakehaastattelussa kysymysten esittämisjärjestys on ennalta määrätty. Lomakehaastatteluun verrattuna en noudattanut kysymysrunkoani tarkasti, vaan kysyin kysymykset tilanteen mukaan ja tein paljon lisäkysymyksiä.

Haastattelun hyvä puoli on se, että vastaajia voidaan havainnoida monipuolisesti. Haastattelussa kysymyksiä on helpompi tarkentaa ja lisäkysymyksiä esittäminen on jouhevaa. Haastattelun ongelmana nähdään se, että aikaa kuluu paljon ja haastateltava saattaa kaunistella vastauksiaan, jos hän pelkää puhua omalla nimellään (Hirsjärvi ym. 2001, 193).

Halusin keskittyä vastaajien omiin mielipiteisiin ja pitää haastattelun keskustelunomaisena. Tiedostin sen, mitä Hirsjärvin ym. (2001, 92) kertoo, että haastattelun suunta saattaa muuttua kesken kaiken. Haastattelussa on kuitenkin enemmän mahdollisuuksia edetä tilanteeseen ja haastateltavaan sopivalla tavalla kuin esimerkiksi kyseilyssä. Lisäksi tulkinnalle jää enemmän tilaa, kun näkee haastateltavan nonverbaalisen viestinnän. Haastattelu on hyödyllinen myös silloin, jos ei ole varma haastattelun suunnasta tai haluaa antaa haastateltavan subjektiivisuudelle enemmän tilaa. (Hirsjärvi ym. 2001, 92.)

Haastattelin partiotaitokisojenjohtaja Piritta Hynystä, partiotaitokisojen virallista valvojaa Juha Virtasta ja kisojen ensiavusta vastaavaa Heidi Kapulaista. Valitsin haastateltavat sillä perusteella, että heidän toimenkuvansa partiotaitokilpailuissa olivat vastuullisimpia ja he olivat päävastuussa muun muassa kilpailujen turvallisuudesta. Lisäksi halusin haastatella Mäntsälän Metsäkäpyjen lippukunnanjohtaja Hanna-Mari Valasmaa, jotta saisin näkökulmaa myös partiotoiminnan turvallisuudesta yleisesti. Tarkoitukseni oli lisäksi haastatella täysi-ikäisiä kilpailijoita kilpailun jälkeen, mutta kilpailijat kertoivat olevansa liian väsyneitä kilpailun jäljiltä, jotta olisivat voineet vastata kysymyksiini heti. Lähetin haastattelukysymykset jälkikäteen sähköpostilla täysi-ikäisille kilpailijoille ja toivoin heidän vastaavan joko anonymisti tai omalla nimellään. Rajasin haastateltavat täysi-ikäisiin siksi, että alaikäisillä tulisi olla van-

hempien lupa haastatteluun. Kilpailuissa lupaa oli kuitenkin hankala saada, koska kilpailijoiden vanhemmat eivät olleet kisoissa mukana. Lisäksi alaikäisille voisi olla hankala selittää, mitä tarkoittaa se, että heidän vastauksistaan tulee julkista tietoa. Oikeudellisten syiden ja kiireellisen aikataulun vuoksi päädyin siis rajamaan vastaajat täysi-ikäisiin.

Toteutin kisaorganisaation ja lippukunnanjohtajan haastattelut yksilöhaastatteluina, jotta jokaisen oma ääni pääsisi kuuluville, eivätkä muiden mielipiteet vaikuttaisi toisiinsa. Opinnäytetyössäni haastateltavat ovat asiantuntijoita ja toimivat siksi omalla nimellään. Lisäksi kisojen järjestäjien henkilöllisyyttä olisi mahdoton salata, sillä aineistoa analysoitaessa on tärkeää huomioida vastaajan titteli, eikä siksi kenenkään ole vaikea saada selville, ketkä henkilöt titteleiden takana ovat. Myös kaikki kilpailijat vastasivat omalla nimellään, mikä on opinnäytetyöni kannalta hyvä asia. Aineiston analysoiminen on helpompaa, kun voin käyttää haastateltavien nimiä. Lisäksi vastauksissa korostuu selkeämmin jokaisen henkilökohtainen mielipide asioihin, kun jokainen on vastannut omalla nimellään. Juuri mielipiteitä ja jokaisen omia tuntemuksia lähdin opinnäytetyössäni hakemaan, en suinkaan yleisiä totuuksia.

Kilpailijoille lähetin samat haastattelu kysymykset, kuin mitä olisin kysynyt heiltä kasvotustenkin ja siksi kaikki kohdat olivat avoimia. Kuten Hirsjärvi ym. (2001, 182 - 188) toteaa, avoimet kysymykset sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin ja antaa mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon liittyviä seikkoja ja vastaajan viitekehkyksiä. Vaikka en konkreettisesti haastatellut kilpailijoita, koen käyttäneeni heidänkin kohdallaan aineiston keruumenetelmänä haastattelua. Kilpailijoilta keräämäni aineisto voidaan jossain määrin katsoa olevan myös kysely, mutta itse koin sähköpostin välityksellä tehdyn aineistonkeruumenetelmän olleen kuitenkin riittävän henkilökohtainen kysymysvalintoineni ja otannan niin pieni, että tapauksessa ei voida puhua kyselystä. Kyselyllä Hirsjärven ym. (2001, 188) mukaan voidaan kerätä nopeasti suuri määrä vastauksia. Kyselyssä kaikki kohdat voivat kuitenkin olla avoimia, jos kysymykset ovat sen laatuista, että niitä olisi hankala laittaa valmiiden vaihtoehtojen kysymyksiksi. (Hirsjärvi ym. 2001, 188.)

Haastatteluun tarvitaan aina suostumus haastateltavilta. Myös nauhoittamisesta on hyvä mainita haastateltaville erikseen. On myös tärkeää, että haastateltavat tietävät mitä nauhoille tapahtuu haastattelun jälkeen ja mihin tarkoitukseen haastattelua käyte-

tään. (Ruusu vuori & Tiittula 2005, 14 – 18.) Omissa haastatteluissani kerroin kuka olen, mitä varten haastattelu tehdään ja mitä se käsittää. Lisäksi kerroin, että jokainen haastattelu nauhoitetaan ja valmiit nauhat litteroidaan, eikä haastattelumateriaalia tulla käyttämään muualla kuin opinnäytetyössäni ja sen valmistuttua nauhat ja muu haastattelumateriaali hävitetään. Koin nauhoittamisen helpottavan haastateltavan seuraamista ja litteroinnin nopeuttavan aineiston käsittelyä.

Haastattelutilannetta on helpompi seurata ja vuorovaikutusta analysoida, kun haastattelut nauhoitetaan. Nauhoitettuun materiaaliin on myös helpompi palata myöhemmin ja tarkistaa sanankäänteitä ja äänenpainoja, kuin pelkkien muistiinpanojen varassa toimiessa. Nauhoittamisen hyvänä puolena nähdään myös se, että aineisto on helposti saatavilla ja siitä voi jokaisella kuuntelukerralla löytää uusia ulottuvuuksia. Haastattelu tilanteessa pelkkien muistiinpanojen tekeminen voi aiheuttaa sen, että jotain oleellista jää kuulematta. Lisäksi haastateltavan ääni pääsee nauhoittamisessa selkeästi kuuluville ja epäröinnit sekä haastattelijan mahdollinen johdattelu kysymyksissä voidaan havaita nauhoittamisen ansiosta helposti. Jotta nauhoitetuista haastatteluista voisi tehdä analyysiä, nauhat on kuitenkin litteroitava. Litteroinnin voi suorittaa käyttötarkoituksesta riippuen joko sanatarkasti tai poimien pääkohtia ja kirjoittaen ylös sanatarkkoja lainauksia vain osasta nauhaa. (Ruusu vuori & Tiittula 2005, 14 – 18.)

4.3 Aineiston analyysi

Vastaukset osoittautuivat hyvin yhteneväiseksi ja jokainen kertoi omia näkemyksiään selkeästi perustellen. Kaikki haastateltavat ovat aloittaneet partion jo lapsena ja vaikka taukoja onkin ollut harrastuksen parissa, ainoastaan kisojen ensiapupuolesta vastaava Heidi Kapulainen ei ole enää partiossa aktiivijäsenenä. Jokaisesta vastaajasta huokui ylpeys omaa harrastustaan kohtaan ja kaikkien pitkä historia partion parissa toi esille partioon perehtyneisyyttä, mutta myös vakaata uskomusta partion arvoihin ja toimintatapoihin.

Haastattelut sujuivat hyvin, vaikka jouduin muutaman kerran keskeyttämään meneillään olleen haastattelun yleisen metelin ja muiden ulkoisten häiriötekijöiden vuoksi. Käytin aineiston analyysiin kahta eri menetelmää. Aluksi poimin vastauksista esille ne kysymykset, jotka koskivat suoranaisesti turvallisuutta ja riskitekijöitä. Niitä olin käsitellyt haastatteluissa eniten ja niihin liittyvät kysymykset olin kysynyt kaikilta. Lisäksi

esille nousivat ensiapuun liittyvät asiat ja ne poimin myös mukaan keskeisimmiksi kysymyksiksi. Aineiston kokonaisvaltaiseen läpikäymiseen käytin SWOT-analyysiä.

Englannin kielen sanoista Strengths (vahvuudet), Weaknesses (heikkoudet), Opportunities (mahdollisuudet) ja Threats (uhat) rakentuva SWOT-analyysi jaotellaan ulkoiisiin ja sisäisiin tekijöihin. Mahdollisuudet ja uhat luokitellaan ulkoisiin tekijöihin ja vahvuudet sekä heikkoudet puolestaan sisäisiin tekijöihin. SWOT-analyysiä ei voida kunnolla yleistää, koska SWOT-analyysin tulokset riippuvat aina sen käyttäjästä. SWOT-analyysistä saadut tulokset ovat kuitenkin suuntaa antavia. (Opetushallitus 2014.) SWOT-analyysin hyvänä puolena nähdään helppokäyttöisyys ja materiaalin nopea läpi käyminen. Heikkoutena voidaan kuitenkin pitää sitä, että esille nousseet asiat jäävät kovin pintapuolisiksi ja yleiselle tasolle. Syvempää analyysiä voi olla vaikea tehdä pelkän SWOT-analyysin perusteella. (Fields 2013b)

SWOT-analyysin perusteella partiotaitokisojen vahvuuksia ovat turvallisuuteen ja suunnitteluun panostaminen sekä tehtävien selkeä työnjako. Heikkouksia partiotaitokisoissa ovat ammattilaisten puuttuminen ja joissakin tapauksissa ”huumaantuminen” kilpailusta ja virheiden tekeminen ajattelemattomuuttaan. Partiotaitokisojen mahdollisuuksina voidaan pitää yhteistyön tekemistä ammattilaisten kanssa, sillä se antaa mahdollisuudet turvallisemman ja monipuolisemman tapahtuman järjestämiseen. Lisäksi partiolaisten halu opettaa uusia asioita toisilleen, tuo mahdollisuuden partiolaisten laajempaan osaamiseen. Vastaavasti median luoma paine ja toisaalta partiolaisten kaavoihin kangistuminen ovat tietynlaisia uhkatekijöitä partiotaitokisoissa.

Pääpiirteittäin haastattelujen vastaukset jakautuivat neljään osaan, ensiapuun, turvallisuuteen, riskitekijöihin ja itse tapahtumaan. Jokaisella haastateltavalla oli hieman erilaiset kysymykset, vaikka samojakin oli paljon. Haastateltavien kysymykset muotoutuivat sen mukaan mitä kukakin haastateltava edusti Hirvivaara 2014-kisoissa. Esimerkiksi kilpailun valvojan ja kilpailunjohtajan kysymykset perustuivat Hirvivaara 2014-kisojen järjestelyihin ja partiotaitokisoihin liittyviin kysymyksiin. Ensiavusta vastaavaa haastattelin suoraan turvallisuuden näkökulmasta ja jokainen kysymys pohjasi ensiapu vastaavan ammatilliseen näkemykseen. Lippukunnanjohtajan kysymykset olivat vuorostaan yleisemmin partioon liittyviä. Kaikilla kilpailijoilla oli samat kysymykset ja ne pohjautuivat siihen, kuinka he kokevat partiotaitokisat ja miten he mahdollisesti parantaisivat turvallisuutta partiotaitokisoissa.

Aloitin haastattelut taustoittamalla hieman sitä, millainen suhde vastaajalla on parti-oon jotta tietäisin kuinka paljon heillä on kokemusta partiosta ja erityisesti partiotaitokisoista. Pyrin kysymään sellaisia kysymyksiä, joihin haastateltavat voisivat antaa oman mielipiteensä vastaukseksi. Tarkoitus ei siis ollut lähteä hakemaan oppikirjamaisia vastauksia turvallisuudesta, vaan tuoda esiin vastaajien omia näkemyksiä. Koen onnistuneeni haastattelijana hyvin, sillä pyrin antamaan haastateltaville tilaa miettiä vastuksiaan. Tein paljon jatkokysymyksiä ja välillä haastattelu kulki hieman sivuun itse kysymyksistä. Koen kuitenkin, että juuri keskustelunomainen ja rauhallinen kysymystähti saivat haastateltavat kertomaan ajatuksistaan monipuolisemmin, kuin tilanteessa, jossa olisin edennyt suoraviivaisesti eteenpäin. Aito kiinnostus haastateltavaa kohtaan loi hyvän keskusteluyhteyden, eivätkä tekniset laitteet, kuten nauhuri, haitanneet haastattelun kulkua.

5 TURVALLISUUS PARTIOTAITOKILPAILUISSA

5.1 Turvallisuuteen vaikuttavat tekijät

Tunne turvallisuudesta rakentuu pienistä asioista, mutta pohjimmiltaan turvallisuuden tunne syntyy silloin, kun ihminen kokee olevansa turvassa. (Tikkanen ym. 2008, 13). Haastatteluissa vastaajat olivat yhtä mieltä siitä, että turvallisuuden tunne rakentuu huolella mietityistä asioista ja ihmisistä, jotka ovat tehtäviensä tasalla. Luottamuksella on iso osa turvallisuuden tunteen luonnissa ja vastauksista käy ilmi, että kisojen järjestäjiin luotetaan ja siihen, että he panostavat turvallisuuteen sekä noudattavat Suomen Partiolaisten turvallisuusohjeita. Määräyksien noudattamista valvotaan piirin taholta ja kisoissa on aina paikalla virallinen valvoja, joka on mukana jo kisojen suunnitteluvaiheessa. Valvoja käy läpi tehtävät ja kilpailureitin sekä puuttuu epäkohtiin. Hirvivaara 2014-kisan valvoja Virtanen kertoo, ettei hänen valvoja aikanaan ole koskaan tarvinnut puuttua enää itse kilpailuissa vaaratekijöihin, vaan huolellisella suunnittelulla ja tehtävien testaamisella vaaratekijät on pystytty poistamaan ajoissa.

Hirvivaara 2014-kisoissa kilpailijana ollut Ikonen nostaa esiin tärkeän näkökulman turvallisuudesta. Hänen mukaansa turvallisuuden tunne rakentuu osittain siitä, ettei ”tiedä tai huomaa kaikkia vaaroja ympärillään.” Vaikka Ikonen onkin lisännyt vastauksen perään hymynaaman, on hänen vastauksensa huomion arvoinen. Tapauksissa

voi tulla eteen mitä vain ja pieniltä ongelmia voidaan tuskin ollenkaan välttyä, tärkeää onkin se, kuinka asiat hoidetaan työntekijöiden kesken. Kaiken tiedon ei tarvitse levitä kilpailijoiden keskuuteen. Kilpailuorganisaation tulee reagoida mahdollisiin vaarateki- jöihin ennen kuin kilpailijat ehtivät niitä huomata.

Ikosen kommentti viittaa myös siihen, että luomalla turvallisuuden tunteen kilpailijoil- le, heille ei tule jatkuvaa epäilystä, ”entä jos jotakin sattuu..”, vaan he kokisivat kilpai- lun pääosin turvallisena. Kilpailijat tiedostaisivat, että ensiapu on lähellä, mutta se ei seuraa heitä ”entä jos...” -tilanteiden varalta, koska riskit tapaturmiin ovat pienet ja turvatoimet kunnossa.

Työntekijöiden turvallisuutta lisää se, että heidän työolonsa on tehty turvallisiksi. Myös työn kuormittavuus ja ergonomia on syytä ottaa huomioon työtehtäviä suunni- teltaessa. (Tikkanen ym. 2008, 154 – 156.) Heille tulee antaa tarkat ohjeet siitä, ovatko he sisällä vai ulkona työssä, joutuvatko seisomaan paljon vai saavatko istua. Tämä kaikki vaikuttaa siihen, kuinka työntekijä asennoituu ja pukeutuu työtehtäväänsä var- ten. Väärin pukeutunut työntekijä, joka ei tiennyt esimerkiksi olevansa ulkona, ehkä palelee turhaan tai kastuu sateessa, kun ennako-ohjeilla olisi voitu välttää tämän kal- taiset tilanteet.

Tapahtumassa on työntekijöiden lisäksi huolehdittava osallistujien, huoltojoukkojen ja yleisön turvallisuudesta. Tapahtumassa tulee olla tarvittavat opasteet ja ensiapupiste on oltava selkeästi merkittynä. Kävijöitä on opastettava tarvittaessa ja heidän teke- misiään valvottava koko tapahtuman ajan. Tuotannon turvallisuutta lisää se, että asi- akkaiden käyttämät tilat on rajattu selkeästi. Asiakkailla ei tarvitse olla pääsyä kaik- kiin tapahtuman tiloihin, jotta osassa tiloista tuotantohenkilökunta voi rauhassa tehdä luottamuksellisia asioita. (Himanka ym. 2009, 34 – 45.) Hirvivaara 2014 kilpailuissa yleisöltä ja kilpailijoilta oli suljettu kisakeskuksen takaosa, jossa työskentelivät tulos- palvelu ja kilpailun johto. Tällä tavoin he saivat työrauhan ja yleisten tilojen puolella palveli kilpailijoita ja yleisöä aina joku, joka oli perillä yleisistä asioista.

Partiossa turvallisuuteen panostetaan ja ensiaputaitoja käydään läpi kaikissa ikäkau- siohjelmissa. Lähes jokainen omaa jonkinasteiset taidot ensiavusta ja turvallisesta ret- keilystä. (Valasmo 2014.) Kilpailunvalvoja Virtanen kertookin, että kisoissa on käy- tössä Suomen Partiolaisten turvallisuusohjeet. Lisäksi kaikissa veteen konkreettisesti

liittyvissä tehtävissä käytetään erillisiä, Suomen Partiolaisten *turvallisuus vesillä* – ohjeita. Vaikka ammattilaisia turvallisuuspuolella harva onkaan, on huomioitava, että partiota eivät haastateltavat pitäneet sen riskialttiimpana kuin mitään muutakaan harrastusta. Hirvivaara 2014-kisojen kilpailija Ikonen toteaa osuvasti, että ”ainoa keino päästä riskeistä eroon on pysyä kotona”. Ensiavusta vastannut Kapulainen kokee, ettei partio ole erityisen riskialtista, koska partiolaiset tuntevat toimintaympäristönsä hyvin ja sitä kautta ehkä havaitsevat vaaranpaikat nopeasti. Lisäksi turvallisuus otetaan huomioon toimintaa ja tapahtumia suunniteltaessa.

Kilpailija Koistisen mukaan riskitekijöitä ovat juuri ammattilaisten puuttuminen ja uusien asioiden kokeileminen nuorella iällä. Myös hallituissa oloissa tapahtuva riskien otto on riskitekijä, joka toisaalta taas kuuluu partion luonteeseen. Koistinen kuitenkin toteaa, ettei partiossa tehdä aivan niin fyysisesti kroppaa haastavia asioita kuin esimerkiksi joissakin urheilulajeissa.

Lisäksi riskeihin varautumiseen koulutetaan systemaattisesti partiojohtajakoulutuksissa, eli jos jotain sattuu niin partiossa ollaan valmiita toimintaan. Näin ollen kokonaisuudessaan partiossa on kyllä riskejä, mutta niihin varaudutaan erittäin hyvin.

Koistisen mielestä partio sekä on että toisaalta taas ei ole riskialtista. Kilpailija Rämä on Koistisen kanssa samoilla linjoilla; partiolaiset varautuvat riskeihin tiedostamalla ne. Kilpailija Aulos ei myöskään koe partiota riskialttiina, vaikka myöntää että tapaturmat ovat melko yleisiä, yhtä lailla kuin ne ovat urheilussakin. Kilpailija Ikonen näkee partion turvallisena, jossa turvallisuus rakentuu hyvästä asenteesta ja koulutuksesta.

Yhdeksi tärkeäksi turvallisuustekijäksi koettiin lajituntemus, jossa jokaiselle harrastukselle tyypillisimmät riskit osataan huomioida. Näin ollen partioon perehtyneet ovatkin turvallisimpia johtajia juuri partiossa. Ensiavusta vastannut Kapulainen tuo vastauksessaan hyvin esille sen, että vaikka partiossa onkin paljon riskitekijöitä, kuten erilaisten työkalujen käyttö ja vaihtelevassa maastossa kulkeminen, ovat partiolaiset kuitenkin tottuneet kulkemaan luonnossa ja työkalujen käyttö on heille suurimmaksi osaksi tuttua. Kapulainen myös toteaa, että partiossa panostetaan varusteisiin ja turvallisuuteen, eikä siksi näe partiota sen riskialttiimpana kuin mikään muukaan harrastus.

Partiossa turvallisuutta opetetaan kaikenikäisille ja toiminnassa pyritään siihen, että kaikki saavat itse kokeilla ja sitä kautta oppia. Partiossa on myös mahdollista suorittaa ensiapuun liittyviä merkkejä ja lippukunnat tukevat halukkaita käymään Suomen Punaisen Ristin tai muiden tahojen järjestämällä ensiapukursseilla. (Valasmo 2014.) Partiolaiset harjoittelevatkin paljon sellaisia turvallisuuteen liittyviä asioita, joita kaikkien ihmisten olisi hyvä osata. Nilkan sitominen, onnettomuustilanteessa toimiminen ja tulen käsittely ovat tärkeitä perustaitoja, joita moni joutuu käyttämään elämässään. Jokainen haastateltava kertoi omaavansa jonkinlaiset ensiapuvalmiudet. Osa oli suorittanut niitä muualla kuin partiossa, kuten Suomen Punaisen Ristin kursseilla.

Yksi turvallisuustekijä on vakuutuksista huolehtiminen. Partiossa vakuutus tulee jäsenmaksun yhteydessä automaattisesti. Vakuutus on kaikille partiolaisille samanlainen, se maksaa kaikilta yhtä paljon ja kattaa kaiken partioon liittyvän toiminnan. (Valasmo 2014.) Mäntsälän Metsäkäpyjen lippukunnanjohtaja Valasmo pitää yhtenäistä, kaiken partiotoiminnan kattavaa vakuutusta hyvänä.

Partiossa toiminta on niin monipuolista, että jos jokaisella olisi oma vakuutus tai vakuutus menisi iän mukaan, pitäisi aina miettiä, mitä kenenkin vakuutus kattaa, ja mitä kukakin voi tehdä.

Partiotoiminta käsittää kaiken sellaisen toiminnan joka on keskusjärjestön johdon, piirin tai lippukunnan tiedossa tai toiminta on toimintaohjelman mukaista. Jäsenvakuutus on kuitenkin toissijainen tapaturmien ja matkojen osalta silloin, jos ihmisellä on olemassa jokin oma vakuutus. (Turvallisuusohjeet 2014, 34.)

Kilpailijoilta kysyin, miten he ohjaajina pyrkisivät edesauttamaan turvallisuuden tunteen syntymistä. Kilpailija Aulos pitää tärkeänä sitä, että vastuuta annetaan jokaiselle. Kilpailija Ikosen mielestä rauhallinen toiminta ja oman osaamisen ylläpitäminen sekä vakuuttava toiminta tiukoissakin tilanteissa luovat turvallisuutta. Ikonen kokee tärkeänä myös sen, että henkiseen turvallisuuteen panostetaan myös puuttamalla esimerkiksi kiusaamistilanteisiin. Kilpailija Koistinen on Ikosen kanssa samoilla linjoilla; henkistä turvallisuutta ei pidä vähätellä ja kiusaamisen lisäksi säännöllinen yhteydenpito vanhempiin edesauttaa henkisen turvallisuuden tunteen luonnissa. Ikonen sanoo myös, että toiminnassa on otettava huomioon jokainen osa-alue, esimerkiksi puhelinverkon kuuluvuus saattaa välillä jäädä huomioimatta, mutta on onnettomuus tilanteissa välttämätön avun saamiseksi paikalle mahdollisimman nopeasti.

Kilpailunjohtaja Hynynen:

Partio on niitä tosi vastuuntuntoisia lajeja missä mietitään asioita ja siellä pyritään tekemään asiat käytännön järjellä jolloin aika usein lopputulos on ihan hyvä.

5.2 Viestintä ja tiedotus osana tapahtuman turvallisuutta

Viestinnällä on suuri vastuu turvallisuudesta kaikissa tapahtumissa, sillä lähes kaikki toiminta edellyttää jonkinlaista viestintää. Ihminen haluaa kokea olonsa turvalliseksi, eikä ole ollenkaan epätavallista, että turvallisuuden tunnetta halutaan luoda markkinoinnin ja viestinnän kautta. Viestintää on sekä ulkoinen että sisäinen viestintä, ja ne ovat kummatkin yhtä tärkeitä. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin se, että turvallisuus ei jää vain puheeksi, vaan se näkyy konkreettisissa asioissa. (Hjelt-Putilin 2005, 13 – 18.)

Tiedottaminen vaikuttaa siihen, millaisen kuvan tapahtuma antaa itsestään. Medialla on paljon valtaa ja se on entistä kiinnostuneempi tapahtumia kohtaan. Avoimuus ja tosiasioissa pitäytyminen ovatkin parhaimmat keinot tiedottamisessa. (Järvinen ym. 2003, 42.) Tiedottamisen tulee olla myös ajan tasalla olevaa ja tiedon on kuljettava sitä tarvitsevien henkilöiden luokse mahdollisimman tehokkaasti.

Hirvivaara 2014 kilpailuissa sisäinen tiedottaminen tapahtui ennen kilpailua sähköpostin ja suljetun Facebook-ryhmän välityksellä ja itse kilpailuissa kommunikoitiin älypuhelinsovellus WhatsAppin kautta. Sovelluksessa kaikki suljettuun ryhmään pyydettyt henkilöt näkivät kaikkien muiden ryhmässä olevien viestit, jolloin tieto kisaorganisaation kesken välittyi nopeasti. Kilpailunjohtaja Hynynen mukaan palaute WhatsAppin käytöstä oli positiivista ja moni koki kilpailun seuraamisen mielenkiintoisena, kun puhelimeen tuli koko ajan tietoa rasteilta. Avoimen kommunikaation huonona puolena nähtiin kuitenkin se, että itse ei voinut määritellä mitenkään, mitä viestejä lukee ja pitää tärkeinä, Puhelinta oli katsottava jokaisen viestin tullessa, vaikka suurin osa ei edes olisi itseä koskettanut. Sisäinen tiedottaminen hoitui kuitenkin hyvin ja jokainen oli ajan tasalla tehtävistään. Ulkoisessa viestinnässä käytettiin niin sosiaalista mediaa kuin partiolaisten omia kanavia, kuten Pärsk-lehteä. Kilpailuvartioiden kanssa kom-

munikoitiin sähköpostin ja puhelin välityksellä. Kilpailijat saivat tarvitsemansa tiedot ajallaan ja heidät tavoitti nopeasti.

Tapahtumissa on tärkeää, että myös negatiiviset asiat käsitellään huolella ja niistä puhutaan. Epätietoisuus vain lisää turvattomuuden tunnetta. (Tikkanen ym. 2008, 110 – 111.) Toimivalla kriisiviestinnällä on merkitystä paitsi median kanssa kommunikoinnissa myös siinä, kuinka viestitään tapahtumassa olevien kanssa. Kriisiviestinnän yksi tärkeimmistä tehtävistä on tiedon saattaminen niille, jotka sitä tarvitsevat. Kriisi on aina organisaatiota ja tapahtumaa muuttava tekijä ja siihen liittyy paljon negatiivisia tunteita ja ajatuksia. Onkin tärkeää, että kriisiviestintä pitäytyy tosiasioissa, joista kerrotaan tarkasti ja yksiselitteisesti. (Hjelt-Putilin 2005, 19 – 22.)

Hjelt-Putilin (2005, 42 – 43) kertoo, että havainnoinnissa tulisi olla tarpeeksi herkkä kaikille merkeille ja huomioida myös heikommat signaalit. Lisäksi on otettava huomioon sanaton viestintä ja tulkita sitä osana toisen kommunikaatiota. Erityisesti sisäiseen viestintään vaikuttaa paljon yhteisön ilmapiiri. Luottamus ja avoimuus lisäävät kommunikaatiota ja asioista uskalletaan paremmin puhua. Luottamus lisää myös turvallisuutta ja sitä kautta työntekijöiden hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta. (Mts. 74 – 75.)

Turvallisuudessa voidaan puhua myös intuitiosta. Intuitio on välitön tunne ja ajatus jotakin asiaa kohtaan. Intuitio syntyy yhtäkkiä, eikä perusteluja välttämättä heti ole. Havainnointi kyky kuitenkin kasvaa intuition myötä ja ihminen on ikään kuin varuillaan. Vaikka intuitiota pidetään yleensä turvallisuutta lisäävänä tekijänä, voi se olla joissain tapauksissa hysteriaa luova, jolloin toimintakyky heikkenee ja turvallisuus vaarantuu. Ensiavusta vastannut Kapulainen on kuitenkin sitä mieltä, että vapaaehtoisilla tulisi olla tietynlainen silmä, havaita asioita. Varsinkin kilpailutilanteissa eivät kilpailijat itse huomaa tai suostu myöntämään uhkaavia tekijöitä ja siksi työntekijöiden on oltava valppaana ja pystyttävä havainnoimaan esimerkiksi nestehukka tai paleltuminen, jotta kilpailijaa voidaan auttaa ennakoivasti.

Eräissä talvikisoissa kilpailija hukkasi tehtävää suorittaessaan hanskansa ja pakkasta oli jo jonkin verran. Kilpailija ei ”tajunnut” kadottaneensa hanskansa, kunnes tehtävää pitänyt rastimies huomasi kilpailijan käden olevan jo aivan valkoinen ja käski tätä lopettamaan tehtävän suorittamisen heti. Pieniä paleltumia tuli, mutta asia hoidettiin

onneksi nopeasti. Kilpailija ei ollut ymmärtänyt tehtävää tehdessään, kuinka kylmät hänen sormensa jo olivat. Kilpailunjohtaja Hynynen toteaaakin, että kisoissa jotkut menevät ”voitto silmässä”, eivätkä kiinnitä välttämättä huomiota kunnolla turvallisuuteen. Hynynen mielestä partiotaitokisoissa rastimiesten on huolehdittava omalta osaltaan kilpailijoiden turvallisuudesta. Vaikka rastit onkin testattu etukäteen, tulee rastimiesten valvoa kilpailijoiden toimintaa ja puuttua vaaratilanteisiin. Ensihoidosta vastannut Kapulainen pitää turvallisuutta lisäävänä tekijänä myös sitä, että tehtävä paikkojen ja kilpailukeskuksen lisäksi ensiaputarpeet on oltava jokaisella vartiolla mukana, jotta hätäensiapu voidaan hoitaa välittömästi.

Viranomaisten näkökulmaa tapahtuman suunnitteluun ja turvallisuuteen on syytä käyttää hyödykseen, sillä heillä on paljon kokemusta ja tietoa ja taitoja asioista, kun viranomaisten mielipidettä kysyy ajoissa, mahdollisiin ongelma-kohtiin ehditään puuttua ajan kanssa. (Baudin ym. 2011, 593.) On myös huomattavaa, että luonnossa harjoitteluun ja selviytymistaitojen opetteluun tarvitaan usein maanomistajien lupa. (Källman & Sepp 2001, 9.) Hirvivaara 2014 kisoissa anottiin myös monia maanomistajien lupia ja yleisesti ottaen kaikki suhtautuivat lupapyyntöön hyväksyvästi, ainoastaan muutamassa kohdassa kesken olevat puinnit haittasivat reitin suunnittelua.

Ensiavusta vastannut Kapulainen luottaa partiolaisten taitoihin selviytyä itse pienistä haavoista ja kokeekin, että heidän ammattilaisten apua tarvitaan lähinnä haavojen ja muiden tapaturmien suuruuden arviointiin, siihen tarvitaanko terveystieteeseen lähtöä, vai selvitääkö omin avuin. Ammattilainen pystyy näkemään tyrehtyykö vuoto ja paranevatko haavat ilman ompelua ja suurempia toimenpiteitä, siinä mielessä siis ensihoitajien on Kapulaisen mielestä hyvä olla kisoissa paikan päällä auttamassa.

5.3 Turvallisuutta heikentävät asiat

Vapaaehtoisia tarvitaan partiotaitokisojen järjestämiseen paljon, eivätkä kaikki ole partiotaukustaisia, tai turvallisuusalan ammattilaisia. Hirvivaara 2014-kisoissa asia ratkaistiin niin, että esimerkiksi rasteilla partiotaukustattomat eivät olleet keskenään, vaan mukana oli aina vähintään yksi partiotaukustainen, joka oli vastuussa tehtävästä ja rastimiesten toiminnasta. Kaikki rastimiehet eivät kuitenkaan käyneet ennen kilpailua tutustumassa omaan tehtävään paikkaansa, mutta kilpailunjohtaja Hynynen mukaan se, ei ole turvallisuutta heikentävä tekijä, jos tehtävän päällikkö on ajan tasalla tehtävistään

ja tehtävä paikasta. Jokainen päällikkö on Hynynen mukaan vastuussa omista alaisistaan ja heidän kouluttamisestaan.

Kaikilla vapaaehtoisilla ei ollut minkäänlaisia ensiapuvalmiuksia, mutta Hynynen ei koe tätä asiaa ongelmana, sillä Hynynen ei näe partiokisoissa vapaaehtoisten henkilöiden tehtäviä kovinkaan hankaliksi tai tilanteita erityisen vaarallisiksi, jotta vapaaehtoisilla täytyisi olla ensiapuvalmiudet. Myöskään lippukunnanjohtaja Valasmo ei pidä partiotaustattomien vapaaehtoisten mukana oloa turvallisuutta heikentävänä asiana. Hän kokee, että yksikin partiolainen riittää, joka tuo tilanteeseen vaadittua partio-osaamista ja ensiaputaitoja.

Partiossa haastateltavien mukaan sattuu harvemmin mitään vakavaa, sillä partiossa panostetaan turvallisuuteen muun muassa ensiaputaitoja läpikäymällä. Erilaisia riskitekijöitä partioon kuitenkin liittyy ja haastateltavien mukaan yksi niistä on se, että suurimmilla leireillä ja kilpailuissa ollaan uudessa paikassa uusien ihmisten kanssa.

Oli se yks iso leiri, niin siellähän oli tää trangia turma. Vähän huonosti sytytettiin trangia ja se sit leimahti siitä kasvoille, muttet se ehkä meni pelleilyks niillä ihmisillä, koska se trangian liekki kun palaa ja sinne kun laittaa lisää löpöä, niin sehän tulee silmille sieltä.

Tapahtumasta henkilölle tuli palovammat ja Valasmon mukaan myös media tarttui tapahtuneeseen kärkkäästi, mutta partio hoiti asian kunnialla.

Yleisimpiä tapaturmia partiotaitokisoissa haastateltavien mielestä ovat nyrjähdykset, haavat ja eksymiset. Myös teräaseiden väärinkäyttö, paleltumiset, nestehukka, palovammat, järjestelyihin liittyvät puutteet kuin kilpailijoiden osaamattomuudesta ja huonoista varusteista johtuvat vaaratilanteet ovat mahdollisia. Kilpailun valvoja Virtasen mukaan moniin asioihin ehditään kuitenkin puuttua jo ennen itse tapahtumaa. Kilpailun valvojan tehtävä on tarkistaa kaikki tehtävät etukäteen, jolloin moni turvallisuus tekijä voidaan varmistaa.

Kilpailija:

Nyrjäytin oman nilkkani lauantai-iltana noin sadan metrin päässä rastista. Maasto ei ollut erityisen vaikeakulkuista, mutta ei mitään polkuakaan. Sain heti rastilla asianmukaisen ensiavun (KKK) ja evakuointi kisakeskukseen järjestyi todella nopeasti. Kisakeskuksella sain vielä lisää ensiapua. Kisaorganisaatio huolehti homman loppuun asti ja oli kiinnostunut

siitäkin, miten pääsen kotiin ja pystynkö ajamaan turvallisesti. Minulle jäi hyvä maku siitä, miten hienosti homma toimi. Tapaturma oli huonoa tuuria, en näe, että asiaan olisi mitenkään voinut paremmin varautua. Kun vahinko sattui, jatkovahingot minimoitiin.

Partiotaitokisoissa kiire lisää haastateltavien mukaan tapaturmariskiä. Kiire syntyy kisoissa siitä, että tehtävissä voi kisaorganisaation niin halutessa olla aikarajoitukset, joiden puitteissa tehtävät on suoritettava. Aikarajoituksia käytetään paljon, sillä ne mahdollistavat kisa-aikataulun järkevän määrittämisen. Hirvivaara 2014-kisojen kilpailija Auloksen mukaan kiirettä voisi vähentää esimerkiksi tehtävien aikarajoja pidentämällä. Hän kuitenkin toteaa, ettei kiireen poistaminen ole niin yksinkertaista, sillä ajan lisääminen kilpailuun, lisäisi kilpailun kokonaisaikaa, joka taas hankaloittaisi kisajärjestäjiä, kun vartiot saapuisivat rasteille todella pitkällä aikavälillä.

Erityisesti kädentaito rasteilla on vaarana haavat ja muut työkalujen käytössä sattuvat tapaturma tilanteet. Lippukunnanjohtaja Valasmo kuitenkin toteaa, että kädentaito tehtäviä varten harjoitellaan erilaisten koneitten käyttöä ja harjoittelu tapahtuu niin, että jokainen saa itse opastuksen jälkeen kokeilla ja tilanteet sekä koneitten käyttö käydään rauhassa läpi. Valasmo toteaa, että partiossa suhtaudutaan mahdollisiin vaaratilanteisiin vakavasti ja ensiapulaukku on heille työkalu, jonka käyttö opetetaan jokaiselle partiolaiselle. Tässäkin opastuksessa luotetaan tekemällä oppimiseen.

Yörastilla kilpailuvartiot yöpyvät ja Hirvivaara 2014-kisoissa heidän oli yhtenä kilpailu tehtävänä sytyttää nuotio itselleen. Yö yli kestävä kilpailu on raskas ja unimäärä yön aikana voi jäädä muutama tuntiin. Pakollinen lepo aika alaikäisten sarjoissa kilpailevilla on kolme tuntia. Lippukunnanjohtaja Valasmo ja kilpailun valvoja Virtanen eivät kumpikaan näe unen puutetta merkittävänä riskitekijänä seuraavan päivän tehtävissä. Valasmon mielestä päätösvalta siinä, kauanko vartio nukkuu, on vartiolla itsellään. Paljon riippuu Valasmon mukaan myös siitä, kauanko vartio haluaa puurtaa tehtävien parissa. Valasmo myös muistuttaa, että nuoret saattavat viikonloppuisin muutenkin nukkua vähän, eikä se aiheuta heille suuria ongelmia. Jokainen ehtii nukkua sitten kisojen jälkeenkin. Lisäksi Virtanen kertoo, että kisaohjeessa ei suositella autolla ajamista seuraavana kilpailupäivänä juuri vähäisen unen takia.

Yörastilla kilpailun valvojan Virtasen mukaan jokaisen vartion oli pakko sytyttää itselleen tuli. Virtanen vieraili yörastilla ja kertoi kaikkien vartioiden saaneen majoituk-

sensa pystyyn. Vaikka valvoja käykin tarkastamassa yörastilla kilpailijoiden tilanteen, ei kisaorganisaatio tai valvoja itse saa auttaa majoituksen tai tulen sytyttämisen kanssa, koska ne kuuluvat kisatehtäviin. Virtanen kuitenkin vahvistaa, että vartiot ovat tietoisia siitä, etteivät saa apua yörastilla. Kilpailijoiden tuleekin varautua muuttuviin sääolosuhteisiin oikeanlaisella varustuksella.

Yörastin paikan valinnassa pitää kisaorganisaation olla tarkkana. Maasto ei saa olla liian märkää tai kuivaa, jotta nuotioiden ja muiden majoitus tarvikkeiden kanssa ei tule tarpeettomia ongelmia. Hirvivaara 2014-kisoissa yörastin lopullinen paikka määräytyi vasta hyvin myöhäisessä vaiheessa. Virtanen muistuttaa kuitenkin, että nuotioiden sammumisen varmistaminen aamulla on rastimiesten tehtävä, jotta paikalta voidaan poistua turvallisesti. Yörastin kriteerinä maaston lisäksi on se, että sinne on melkein pakko päästä autolla, sillä yörastilla usein joudutaan viemään niin paljon tavaraa, joka olisi ilman autoa hankalaa.

5.4 Eksyminen ja turvapuhelimen käyttö partiotaitokisoissa

Källman & Sepp (2001, 8) toteavat, että hätätilanteessa kuten eksyttäessä selviytyminen on sitä, että ymmärtää ja hyväksyy asian. Samalla tavalla myös partiossa käydään läpi hätätilanteita, Mäntsälän Metsäkäpyjen lippukunnanjohtaja Valasmo kertookin, että jo pienille partiolaisille opetetaan, ettei eksyessä pidä hätääntyä tai lähteä poukkoilemaan ympäriinsä vaan pysähtyä miettimään näkeekö ympärillään jotain tuttua, ja miettiä sen jälkeen, mitä tekee, pysyykö paikoillaan vai lähteekö jatkamaan matkaa.

Kilpailun valvoja Virtanen kertoo haastattelussa, että eksymisen suhteen partiotaitokisoihin on laadittu selkeät ohjeet, joiden mukaan tulee toimia. Vartioilla on turvaajat, joiden puitteissa vartion oletetaan ehtivän seuraavalle rastille ja vartioiden liikkeitä seurataan tarkasti kisojen ajan. Jokainen rasti kirjaa vartion tulo ja lähtöajan, sekä ilmoittaa kisan johdolle vähintään vartioiden kärki- ja häntäpään menemisistä. Jos rastihenkilökunta ei kirjaa vartiota saapuvaksi turva-aikojen puitteissa, muttei myöskään edellinen rasti näe heitä enää, on syytä lähteä etsimään eksynyttä vartiota.

Rastihenkilöt eivät myöskään saa lähteä rastiltaan ennen kuin kilpailunjohto on antanut siihen luvan kilpailun valvoja Virtanen muistuttaa. Virtanen kertoo, että varotoimi johtuu siitä, että vartio saattaa rastien välillä eksyä tai joutua onnettomuuteen ja lähin

tai ainoa paikka, jonne he osaavat takaisin, saattaa olla heidän edellinen rastinsa. Vartiolla tulee siis aina olla mahdollisuus palata edelliselle rastille. Turva-ajat ovat väljät ja vartiolle annetaan mahdollisuus pieneen eksymiseen, Virtanen toteaa. Virtasen mielestä myös partio leireille olisi hyvä ottaa käyttöön tulo ja lähtöajat, sillä yhtä hyvin leireillä järjestetyissä tehtävä rasteissa voi tulla eksymisiä. Rasteille tullessa ja poistuttaessa kellon aikojen merkintä ei ole paljon vaadittu, mutta auttaa tarvittaessa vartioiden etsinnässä.

Kilpailun valvoja Virtanen jatkaa, että joissain kisoissa kilpailijoiden käytössä voi olla turvapuhelin, eli jonkun kilpailijan puhelin suljetaan kirjekuoreen kilpailun alussa ja vartio saa kantaa sitä mukanaan hätätilanteiden, kuten vakavien loukkaantumisten ja pahojen eksymisten varalta. Maalissa kirjekuoret tarkistetaan, jotta niitä ei ole käytetty kilpailun aikana. Turvapuhelimen käyttö on sallittu vain hätätilanteissa, jotta vartio voi soittaa hätäkeskukseen tai kilpailunjohtajalle.

Hirvivaara 2014-kisoissa turvapuhelin ei ollut käytössä, sillä kilpailun valvojan mukaan kilpailureitti kulki koko ajan niin lähellä asutusta, että kilpailijat olisivat hädän tullen saaneet soitettua apua. Kilpailun valvojan mukaan turvapuhelimia käytetäänkin lähinnä vanhempien mielenrauhan vuoksi, eivätkä kilpailijat koe sitä niinkään tarvitsevansa. On kuitenkin huomioitava, että sekä Hirvivaara 2014 kilpailija Aulos että Ikonen mainitsivat turvapuhelimen hyödyllisyyden vastauksissaan. Ikonen mielestä, se että turvapuhelinta ei saa olla mukana on vanhanaikainen sääntö. ”Kyllä ennenkin selvittiin” – argumentti on Ikonen mukaan heikko, eikä turvapuhelimesta olisi partiohengelle mitään haittaa. ”Matka lähimmälle rastille kun saattaa kisoissa olla yli kilometri ja onnettomuuden sattuessa turvapuhelimen puuttuminen hidastaa matkantekoa paljon.” Ikonen sanoo. Hän toteaa myös, että ”on toki kasvatuksellista opetella pärjäämään ilman puhelinta, mutta sitä ei ole hyvä harjoitella turvallisuuden kustannuksella”.

Kilpailija Koistinen näkee myös turvapuhelin käytön hyvänä asiana, hän kuitenkin toteaa, että myös GPS-paikantimet voisivat toimia kisoissa hyvin, kun ne lähettäisivät kilpailijoiden sijaintitietoja kisakeskukseen, tarvittaessa vartio löydettäisiin näiden sijaintitietojen avulla nopeasti. Koistinen ei näe turvapuhelinten käyttöä kuitenkaan kovin yksioikoisena. Hän nostaa esille kysymykset siitä, ”mitä tehdään jos puhelin hajaakin kilpailun aikana? Voidaanko vartioilta edes edellyttää turvapuhelimen mu-

kaan ottamista? Ja koska puhelin tosiaan voi hajota matkalla esimerkiksi tehtäviä tehdessä tai akku saattaa loppua, on mietittävä kenen puhelin mukaan otetaan.” Kilpailija Rämä ehdottaakin, että vartion jokainen jäsen ottaisi turvapuhelimen mukaan. Hän perustelee asiaa sillä, että vartiot jäsenet eivät välttämättä liiku yhtä matkaa koko ajan. Rämä ymmärtää kuitenkin, että järjestäjillä on huoli puhelimen hyödyntämisestä kilpailu tehtävissä. Rämä ehdottaakin, että puhelimet kerättäisiin aina ennen tehtävää johonkin, josta ne saisi tehtävän suorituksen jälkeen takaisin. Rämä kuitenkin kyseenalaistaa sitä, eikö puhelimen hyödyntäminen ole taito joka edistää yhteiskuntaa? Turvapuhelimen käyttö herättää paljon keskustelua ja siihen, kuinka kilpailijat asian näkevät olisikin ehkä syytä kiinnittää enemmän huomioita jatkossa.

5.5 Riskien minimointi partiotaitokisoissa

Haastateltavista moni oli sitä mieltä, että turvallisuus syntyy riskejä minimoimalla. Siitä että asioihin on varauduttu ja turvallisuutta on pohdittu ja voi luottaa siihen, että kaikki on mietitty turvallisuuden kautta. Turvallisuus ei painotu haastateltavilla pelkästään fyysiseen puoleen, vaan henkinen puoli nähdään yhtä tärkeänä osana turvallisuutta. Varmuus asioista ja luottamus muita ihmisiä kohtaan, nostettiin tärkeimmiksi turvallisuuden tunteen määrittäjiksi henkisellä puolella.

Kriisi on jokin turvallisuutta uhkaava äkillinen tai konfliktia lisäävä ja yllättävä tilanne. Kriisi ei ole vain ihmisen fyysistä tai henkistä turvallisuutta ja hyvinvointia uhkaava, vaan se voi olla myös aineellinen tai taloudellinen. Kriisi aiheuttaa ihmisissä erilaisia reaktioita, jotka voivat vaikuttaa harkintakykyyn. Kriisiviestintäsuunnitelmaa tehtäessä onkin tärkeää miettiä, ketkä organisaation henkilöistä kykenevät toimimaan vastuuhenkilöinä kriisin ajan. Heillä tulee olla hyvä stressinsietokyky ja valmiudet esiintyä median edessä. Kriisin aikana on tärkeää toimia nopeasti mutta harkitusti. Aktiivinen toiminta on passiivisuutta parempi vaihtoehto, jotta säilytettäisiin avoimuus ja tehokkuus kriisiä selvitettäessä. (Hjelt-Putilin 2005, 19 – 22.)

Kriisiviestintäsuunnitelma kuuluu osana tapahtuman suunnittelua. Mahdollisiin kriisitilanteisiin on varauduttava, vaikka kukaan ei niitä toivokaan. (Hjelt-Putilin 2005, 19 – 22.) Hirvivaara 2014-kisoissa kilpailun valvojan mukaan kilpailunjohtaja vastaa kriisiviestinnästä ja on tarvittaessa yhteydessä Uudenmaan partiopiiriin. Kisanjohtaja Hynynen kuitenkin toteaa, että virallista kriisiviestintäsuunnitelmaa ei ole tehtynä, mutta on

samaa mieltä kilpailun valvojan kanssa siitä, että hänelle kilpailunjohtajana kuuluu kriisitilanteissa viestintä vastuu, niin sisäisen viestinnän kuin mediankin osalta. Tavallisista asioista median kanssa saavat toki puhua kaikki, kilpailun valvoja Virtanen toteaa.

Ilmoitus ja lupahakemusten tekeminen on yhdellä tapaa riskien minimoimista. Hirvivaara 2014-kilpailuista tehtiin ilmoitus viikkoa ennen kilpailua Mäntsälän poliisilaitokselle, pelastuslaitokselle, terveyskeskukseen ja Hyvinkään sairaalaan, joka toimii päivystävänä yksikkönä. Kovinkaan tiivistä ei kilpailunjohtaja Hynysen mukaan ole ollut yhteistyö pelastusviranomaisten kanssa, virallisten ilmoitusten lisäksi vapaapalokunta oli kuitenkin hoitamassa yhtä rastia ja Suomen Punaisen Ristin työntekijä toista. Lisäksi paikalla olivat koko ajan kaksi ensihoidon ammattilaista.

Kilpailun valvoja Virtanen on sitä mieltä, että vaikka tapahtuma olisikin hyvin suunniteltu ja riskitekijät olisi minimoitu tarkasti, voi silti sattua jotakin ikävää. Siksi jokaisella kilpailuvartiolla tulee olla ensiapupakkaus mukanaan koko kisojen ajan ja lisäksi jokaisella rastilla sekä kilpailukeskuksessa tulee olla ensiapuvälineet. Källman & Sepp (2001, 12) toteavat, että ensiapukurssin käymisestä on hyötyä, sillä jotakin voi sattua kaikesta varautumisesta huolimatta. He myös kehottavat tutustumaan ensiapupakauksen käyttöön. Lippukunnanjohtaja Valasmo (2014) kertookin, että partiolaiset pitävät huolen siitä, että ensiapupakkaus ei ole vain tuntematon laukku, vaan sen sisältöä käydään yhdessä läpi ja tarvikkeilla harjoitellaan säännöllisesti.

Kilpailunjohtaja Hynysen mielestä suunnittelulla on tärkeä osa turvallisuus tekijänä. Myös se että moni ihminen miettii samoja asioita, auttaa karsimaan tyhmimmät ideat pois. Hynysen kuitenkin pitää partiotaitokisoja pääosin turvallisina vaikka aina välillä jotain sattuukin. Hynysen kuitenkin korostaa, että vartiolla ei ole mitään hätää, jos he noudattavat annettuja ohjeita. Kilpailija Koistinen tiivistää jokaisen haastateltavan vastuksissa toistuneet asiat turvallisuuden minimoimisesta partiotaitokisoissa: ”Te-hokkaalla suunnittelulla ja ennakoivalla riskianalyysillä ja analyysin mukaisilla toimenpiteillä varautumalla” voidaan ennakoida ja poistaa monia riskitekijöitä.

Hirvivaara 2014-kisoissa turvallisuusasioita ja partiolaisten sääntöjä oli valvomassa Uudenmaan partiopiirin edustaja, kisojen valvoja. Hänen tehtävänä oli huolehtia siitä, että annettuja määräyksiä kisoissa noudatetaan. Kilpailun valvoja oli ennakkoon

tutustunut kaikkiin kilpailun tehtäviin ja todennut ne turvallisiksi. Kilpailupäivinä valvoja seurasi kisaorganisaation toimintaa ja kävi seuraamassa tehtävien suorittamista eri rasteilla.

Yhtenä riskien minimointi keinona voidaan nähdä työntekijöiden kouluttaminen. Kilpailun valvojan Virtasen mukaan, henkilökunnan kouluttaminen oli kisaorganisaation vastuulla. Kisaorganisaation vastuuhenkilöillä tulee partiotaitokisoissa olla Maastotuomari kortti suoritettuna. Kurssilla perehdytään kisojen järjestämiseen ja kilpailun sääntöihin. Ensiaputaitoja kurssilla ei opetella, mutta valmiudet toimia vastuutehtävissä tulevat kaikille kurssin käyneille. Hirvivaara 2014-kisojen vastuuhenkilöt suorittivat Uudenmaan partiopiirin järjestämän koulutuksen jo maaliskuussa 2014.

5.6 Nykyajan haasteet partiossa

Yhtenä tietynlaisena nykyajan uhkatekijänä lippukunnanjohtaja Valasmo näkee median toiminnan. Media paisuttelee asioita ja saa ne näyttämään pahemmilta kuin mitä ne todellisuudessa ovat olleet. Lippukunnanjohtaja Valasmo pitääkin tärkeänä sitä, että medialle ei mennä antamaan kriisitilanteissa lausuntoja, vaan asioista tiedotetaan ohjattujen väylien kautta. Tällä pyritään minimoimaan ihmisten yksityisasioiden riepottelu mediassa. Valasmo ei kuitenkaan näe mediaa kokonaan huonona vaan kokee, että media on myös tuonut positiivista näkyvyyttä partiosta muun muassa televisiossa pyörineen *Partiomestarit* -ohjelman myötä.

Lippukunnanjohtaja Valasmon mukaan turvallisuus asiat partiossa ovat muuttuneet vuosien saatossa. Ennen ei esimerkiksi tarvinnut ilmoittaa kenellekään retkelle lähdöstä, mutta nyt lippukunnanjohtajalle on tehtävä retki-ilmoitus jokaisesta retkestä. Retki-ilmoituksessa lukee perustiedot retkestä, kuten osallistujat, paikka, aika ja retken tarkoitus ja kesto. Retki-ilmoitus ei ole vain lippukunnanjohtajaa varten, jotta tämä tietäisi missä mikäkin ryhmä on, vaan se on myös turvallisuutta luova työkalu retken johtajille; kun lippukunnanjohtajalla on tarkat tiedot retkestä on lippukunnanjohtajan helpompi auttaa ongelma tilanteissa. Valasmo itse luo turvallisuuden tunnetta johtajille sillä, että retkien aikaan hän pitää puhelimensa äänellisellä yötä päivää, jotta hän on tavoitettavissa koko ajan.

Aiemmin partiossa ei myöskään ole tarvinnut leireillä olla ketään täysi-ikäistä vaan leiriläiset ovat saattaneet olla vain muutamaan vuotta tai ehkäpä samanikäisten valvojien kanssa keskenään leireillä. Lippukunnanjohtaja Valasmo on itse ajanut Mäntsälän Metsäkävyyssä läpi sen, että leireillä tulee aina olla ajokyykyinen vähintään 18-vuotias henkilö. Valasmo pitää tätä myös vastuukysymysten kannalta tärkeänä. Alaikäiset eivät voi olla vastuussa itsensä lisäksi muista henkilöistä, vaan vastuu tapahtumista kuuluu aikuisille.

Lippukunnanjohtaja Valasmo näkee turvallisuustekijöiden muuttuneen myös muulla tavoin. Hänen mielestään enää ei voida luottaa yhtä paljon vieraisiin ihmisiin. Huumeiden ja päihteiden käytön lisääntyminen on aiheuttanut sen, ettei kadulla makavaan ihmistä uskalleta enää niin helposti lähestyä. Enemmän soitetaan vain apu paikalle. Valasmon mielestä juuri niin sanottuja kaupunki ensiapu taitoja tulisi opettaa partiossa enemmän.

Kilpailun valvojan Virtasen mielestä turvallisuus määräykset Suomessa ovat kiristyneet aika paljon.

Mun mielestä tää yhteiskunta ylipäänsä on menny vähän ylisuojelemaan suuntaan. Ihmisiä pidetään liikaa kädestä, et pitäs antaa tilaa ajatella itte enemmän ja pakottaa ihmiset oikeesti miettimään asioita itte eikä anneta kaikkee niin valmiina.

Koska partio toimii osana yhteiskuntaa, vaikuttavat määräykset myös heidän toimintaansa. Ihmisten mukana varovaisuus ja pelot kulkeutuvat myös partioon. Virtasen mielestä ennen, noin 10 – 20 vuotta sitten, edettiin asioissa enemmän maalaisjärjellä. Nykyään kaikkeen kiinnitetään huomiota. Virtanen kuitenkin myöntää, että joissakin tehtävissä saattoi ennen olla paljon riskinottoa, eikä onnettomuusvaaraa huomioitu yhtä tarkasti kuin nykyään. Virtasen mielestä ihmisten pitäisi saada antaa ajatella enemmän itse, eikä niin, että koko ajan on joku ohjaamassa. Esimerkkinä ylisuojelevaisuudesta Virtanen ottaa tulen käsittelyn. Hänen mielestään nykyään liikaa varoitellaan sytyttämästä edes kynttilää ja liekkiä on alettu pelätä. Virtasen mukaan sen näkee myös konkreettisesti tulen sytytystaidoissa. Virtanen kuitenkin pitää tärkeänä sitä, että partiossa edelleen käytetään rohkeasti tulta ja tehdään nuotioita, jotta ihmisten taidot tulen käsittelyssä paranisivat.

Kilpailunjohtaja Hynysen mukaan tasoeroa kisoissa oli nähtävissä ja tasoerojen poistaminen onkin yksi tulevaisuuden haasteista partiossa. Hänen mielestään Uudenmaan partiopiiri voisi järjestää kilpailijoille tarkoitettua koulutusta, jossa käytäisiin läpi kisojen etenemistä ja mitä pitäisi ottaa huomioon kisoihin lähtiessä. Hynysen kehottaa ensikertaa partiotaitokisoihin osallistuvia kysymään neuvoja kokeneemmilta ja ottamaan ehdottomasti vastaan kaiken saamansa tiedon. Hynysen mielestä myös retkeily ennen kisoja auttaa selviytymään kilpailutilanteessa maastossa liikkumisesta ja yöpymisestä. Lippukunnanjohtaja Valasmon mielestä ensikertalaisten olisi hyvä ymmärtää toimintatavat kisoissa ja lukea ennakko-ohje huolella.

Kisakulttuuri on joissain lippukunnissa jäänyt taka-alalle ja kilpailijoiden osallistumismäärät ovat sitä kautta lähteneet laskuun. Jotta kilpailuja voitaisiin vielä muutamankin vuoden päästä järjestää, on asialle jo nyt tehtävä jotakin. Kilpailun valvoja Virtasen mukaan kilpailutoiminta riippuu pitkälti ohjaajista. Kisakulttuurin ja ylipäänsä monipuolisen partiotoiminnan ylläpitäminen on tärkeä asia.

Jos menee muutama vuosi, et ei olla kauheesti metsässä, ihan vaan laavulla mennä nukkumaan mihinkään, niin kylhän se aika nopeesti alkaa rapistua taito olla siellä metsässä. Jos ne aina esim kamiinateltalla menee syksysin ja keväisin niin ei hetken päästä kukaan oo ollu, eikä kukaan tunne ketään joka on ollu laavussa yöstä, niin sil tavalla se rapistuu nopeesti.

Kilpailun valvoja Virtanen painottaakin, että kaikkia tapoja olla luonnossa tulisi harjoitella aktiivisesti ja olla monipuolisesti mukana partion järjestämissä tapahtumissa, kuten kisoissa ja leireillä. Uudenmaan partiopiiri pyrkii kuitenkin tukemaan lippukuntien monipuolista partiotoimintaa ja järjestää muun muassa erätaitoon liittyvää kurssia, joka on tarkoitettu Virtasen mukaan sellaisille, joilla on niin sanotusti peukalo keskelä kämmentä. Sinne voivat Virtasen mukaan tulla myös uudet, aikuisena partion pariin tulleet. Virtasen mukaan hyvää kisakokemusta saa jo sillä, että jokainen käy kerran yhden ikäkauden aikana kisoissa. Siitä tulee vähintään viisi kisaa, ennen kuin täyttää 22, jolloin vastaavasti nuorempien ohjaaminen ja kisoihin kannustaminen on ehkä helpompaa.

5.7 Hirvivaara 2014-kisojen turvallisuus

Mitään vakavaa ei Hirvivaara 2014-kisoissa sattunut, mutta muutama nilkka nyrjähti ja pieniä haavoja tuli. Ainoastaan lähtökätevyudessa viimeisillä minuuteilla eräs kil-

pailija sai käteensä niin syvän haavan, että hänet jouduttiin viemään terveyskeskukseen ommeltavaksi. Tikkauksen jälkeen kilpailija palasi takaisin vartionsa luo ja jatkoi kilpailun maaliin saakka. Ensihoidon ammattilaiset kävivät vielä yörastilla tarkastamassa tikkauksen ja kilpailijan voinnin sekä kaikkien muiden ”loukkaantuneiden” kunnon.

Hirvivaara 2014-kisoissa oli kaksi ensiapuhoitajaa, joista toinen päivysti paikan päällä yön yli. Ambulanssia ei kisakeskuksella tai rasteilla ollut, koska kilpailualue oli niin laaja, ettei päivystävä ambulanssi olisi kuitenkaan tavoittanut välittömästi kaikkia kilpailu vartioita. Vartioita kun oli usealla rastilla samaan aikaan. Onnettomuuden sattuessa paikalle olisi kutsuttu ambulanssi ihan virallisesti hätänumeroon soittamalla.

Hirvivaara 2014-kilpailuissa yhden rastin järjesti vapaapalokunta. Tehtävänä oli pienimuotoisen tulen sammuttaminen. Ammattilaisten auttaminen rasteilla ja niiden suunnittelussa ei kuitenkaan ole välttämätöntä, ja niiden käyttäminen monipuolisempien tehtävien mahdollistajana jakaa mielipiteitä. Kilpailun valvoja Virtanen kokee, että vapaapalokunta ei olisi ollut pakollinen, vaan tulen käsittelyn ja palosammutuksen osaavat partiolaiset olisivat sen voineet hoitaa. Näin on valvojan mukaan toimittu myös aiemmin. Kilpailunjohtaja Hynynen on vastaavasti sitä mieltä, että ilman vapaapalokuntaa, tehtävässä ei olisi voitu käyttää aitoa tulta, vaan tilanne olisi jouduttu lavastamaan. Ammattilaisten apu tehtävissä onkin hyvin pitkälti tilannekohtaista.

Kilpailunjohtaja Hynynen toteaa, että ammattilaisten mukana olon kisoissa huomaa. Ensiapu henkilökunnan työ oli kokonaisvaltaista seurantaa ja omalta osaltaan riskien minimoimista. Ensiavusta vastannut Kapulainen on Hynynen kanssa samoilla linjoilla, yhteistyö ammattilaisten ja vapaaehtoisten välillä on kaikkia osapuolia hyödyttävää. Kapulaisen mielestä ammattilaisten näkökulmaa voi olla hyödyllistäkin käyttää myös tehtävien suunnittelussa, sillä vapaaehtoiset saattavat välillä olla liian innoissaan tehtävien suunnittelusta, niin että siitä voi tulla helposti käytännöstä poissaoleva kokonaisuus. Ammattilaisena pystyy miettimään asiaa siltä kannalta, mikä olisi hyödyllisintä ja minkä asioiden painottaminen olisi järkevintä, Kapulainen tuumaa.

Turvallisuus asioita ei Hirvivaara 2014-kisojen organisaation kanssa käyty juurikaan lävitse. Kisakeskukseen jokainen sai tutustua omaehtoisesti. Kilpailunjohtaja Hynynen mukaan kisakeskukseen tutustuminen ei ollut tarpeellista, koska kisakeskus oli melko

pieni ja tilojen kokonaisuus oli helppo hahmottaa. Hynynen myös lisää, että jos oleskelu kisakeskuksessa olisi ollut pitkäaikaisempaa, olisi tilaan tutustuttu paremmin. Nyt kuitenkin ihmisten vaihtuvuus kisakeskuksessa oli suurta, ja paikalla yöpyivät vain paikkaan tutustuneet henkilöt. Onnettomuus tilanteessa voi kuitenkin aiheutua ongelmia, jos paikalla olevat kisaorganisaation ihmiset eivät tiedä mistä esimerkiksi löytyvät sammutusvälineet ja hätäpoistumistiet. Jotta toiminta vaara tilanteessa olisi nopeaa ja johdonmukaista, esimerkiksi tulen sammuttaminen tai pelastautuminen, olisi henkilökunnan kanssa hyvä käydä turvallisuus asiat yhdessä lävitse.

Kilpailijoilta saadun palautteen mukaan Hirvivaara 2014-kisat koettiin turvallisina ja hyvin järjestettyinä. Vapaaehtoisilta kisaorganisaation jäseniltä palaute oli myös positiivista, eikä suurempia ongelmia kohtia havaittu. Kisa viikonlopun aikana keskustelua herätti kuitenkin kaksi asiaa: turvapuhelin ja alaikäisten huoltajien tiedot.

Alaikäisten kilpailijoiden ei tarvitse ilmoittautumisen yhteydessä antaa huoltajiensa tietoja ja tämä aiheutti hieman hämmennystä Hirvivaara 2014-kisoissa. Lähtökätevyydessä tikattavaksi joutuneen kilpailija ei voinut soittaa vanhemmilleen, koska kilpailijoiden puhelimet oli kerätty ennen kilpailun alkua suljettuihin kuoriin, eikä hän muistanut vanhempiensa puhelinnumeroita ulkoa. Todellisessa hädässä olisimme kaivaneet kilpailijan puhelimen kuoresta ja etsineet vanhempien numeron, mutta helpompaa olisi, jos kaikkien alaikäisten huoltajien tiedot olisi mainittava ilmoittautumisen yhteydessä. Tällöin kisaorganisaatiolla olisi numerot nopeasti saatavilla, mikä osaltaan lisäisi kilpailijoiden turvallisuuden tunnetta. Asiasta olivat kaikki kisaorganisaatiossa ja tuomarineuvostossa samaa mieltä ja parannusta asiaan on varmasti tulossa.

6 POHDINTA

Partio oli minulle aluksi vieras käsite. Ystäväni harrastavat partiota ja heiltä olin kuulut jotakin siitä, millaista partiossa on. Koen uusien asioiden oppimisen hyödyllisenä ja siksi päätin lähteä mukaan järjestämään partiotaitokisoja. Tutustuminen partioon vei yllättävän paljon aikaa, sillä se oli kokonaan uudenlainen harrastus minulle. Vaikka minusta ei partiolaista tulekaan, pidin kisojen järjestämisestä hyödyllisenä kokemuksena ja sitä kautta sain paljon selvyyttä siihen, mitä partio on ja millaisena turvallisuus siellä nähdään. Perehtyminen partioon tapahtui niin käytännön harjoitteiden, palavereiden kuin omatoimisen tiedon etsimisen kauttakkin. Suhteeni partioon ja sen turvallisuuteen

on muuttunut paljon opinnäytetyötä tehdessäni. Aluksi pidin partiota hieman vaarallisena ja sen toimintamalleja epäilyttävinä, mutta nyt olen huomannut, että partiolaiset pitävät tarkkaan huolta turvallisuudesta ja tekevät paljon käytännön harjoitteita.

Partiolaiset järjestävät vuoden aikana paljon erilaisia tapahtumia, kuten leirejä ja kilpailuja. Tapahtumat järjestetään talkoovoimin, mutta vaativat silti paljon eri osaamisalueita onnistuakseen. Kulttuurituottajan päätehtävä on tuottaa ihmisille tapahtumia ja partio on yksi väylä toteuttaa niitä. Partiolaisista harva saa työstään palkkaa, mutta työkenttänä partio on laaja ja tutustumisen arvoinen. Vaikka kulttuurituottajana ei tulisikaan työskentelemään partiossa, on huomattava, että partio on Suomen suurin nuorisoliikuttaja ja on siksi hyvin todennäköistä, että tuottaja tulee tekemään yhteistyötä partion kanssa tavalla tai toisella. Partiolaiset voivat esimerkiksi olla osana jokin muuta tapahtumaa tai itse voi olla heidän tapahtumaansa.

Partiossa pyritään huomioimaan jokainen yksilönä, jotta jokaisen ominaispiirteet nousisivat esiin ja näin tuettaisiin lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. (Niilo-Rämä 2008, 49). Partiota pidetään kansalaistoimintana ja se on aina ollut hyvin vahva järjestö. Yksi Baden-Powellin päämääristä oli tehdä maailmanlaajuinen järjestö, joka saisi aikaan rajat ylittävää yhteistyötä. Tässä hän onnistuikin, sillä nykyään partio on levinnyt lähes kaikkialle maailmaan. Tässä on onnistuttu, sillä Suomessa, kuten muuallakin maailmassa partio on liikkeenä suuri ja yhteistyö eri maiden välillä on kasvanut huomattavasti viime vuosikymmeninä.

Partio toimii vapaaehtoisten avulla ja rekisteröityneenä yhdistyksenä se kuuluu kolmanteen sektoriin. Vapaaehtoiset ovat kuitenkin harvoin ammattilaisia vapaaehtoistyössään. Siksi onkin aiheellista miettiä, kuinka turvallista on heidän tekemänsä työ ja kuinka tapahtumassa otetaan huomioon turvallisuusasiat. Vaikka vapaaehtoisia pyritäisiinkin kouluttamaan, on todettava, että heidän vaihtuvuutensa on suuri. Tämä johtuu siitä, että työ on usein kuormittavaa ja aikaa vievää, sillä monessa vapaaehtoistyössä tekijöitä on vähän ja vastuu jakautuu pienelle määrälle ihmisiä. Haastateltavat eivät kuitenkaan kokeneet, että vapaaehtoisten käyttö tapahtuman järjestäjänä olisi riskitekijä. Partiolaiset tuntevat työkenttensä hyvin ja kuten partiolaiset itse yhtenä tunnuslauseenaan sanovat ”turvallisuus on tapa toimia”.

Turvallisuus ei ole vain riskianalyysin tekemistä, tai ensiaputaitojen osaamista vaan turvallisuutta on fyysisen puolen lisäksi myös henkinen turvallisuus. Pyrin selvittämään opinnäytetyössäni, kuinka turvallisuus partiossa koetaan ja kokevatko partiolaiset olonsa turvalliseksi harrastuksen parissa. Saamieni vastausten perusteella voidaan sanoa, ettei partio ole sen riskialttiimpaa kuin mikään muukaan harrastus. Haastateltavat kokivat olonsa partiossa turvalliseksi, koska turvallisuuteen panostetaan monipuolisesti. Kaikkia riskitekijöitä on mahdotonta poistaa ja siksi riskien hallinta on enemminkin nimensä mukaista tilanteen hallintaa. Hirvivaara 2014-kisoissa turvallisuuden kiinnitettiin huomiota muun muassa rastien testaamisella ennakkoon ja kilpailureitin tarkalla suunnittelulla. Ensiavusta vastasi kaksi ensihoidon ammattilaista ja tarvittavat ilmoitukset oli tehty viranomaisille hyvissä ajoin ennen kilpailua.

Haastateltavien vastaukset olivat hyvin yhteneväiset, vaikka he toivatkin rohkeasti esiin omia mielipiteitään. Ainoastaan turvapuhelimen käyttö kilpailussa herätti eriäviä mielipiteitä. Esille nousi myös alaikäisten kilpailijoiden huoltajien tietojen puuttuminen kisaorganisaation käytöstä. Keskeisimmiksi kysymyksiksi nousivat kysymykset riskien minimoimisesta ja turvallisuuden luomisesta. Jokainen vastaaja koki olonsa turvalliseksi partiossa, vaikka perustelut siihen vaihtelivatkin. Suurin syy oli se, että turvallisuuteen panostetaan paljon ja lähes jokainen partiolainen omaa jonkinasteiset ensiaputaidot. Turvallisuuden tärkeimpinä tekijöinä nähtiin se, että ohjeita noudatetaan ja tilanteita ennakoidaan, poistamalla vaaratekijöitä. Kukaan haastateltavista ei pitänyt partiota sen riskialttiimpana kuin mitään muutakaan harrastusta, sillä he kokivat, että jatkuva käytännön harjoitteiden tekeminen ja kädestä pitäen opettaminen auttavat partiolaisia hallitsemaan monenlaisia taitoja.

Partiolaiset haluavat panostaa turvallisuuteen ja vaikka heillä on paljon vakiintuneita tapoja, on heillä toisaalta myös halua uudistua. Nykyajan uhkina nähtiin lähinnä yhteiskunnan ylisuojelevuus ja median toiminta. Tulevaisuudessa partion haasteina onkin oman toiminnan tuominen vielä enemmän nykypäivän tasolle, tarjoamalla ohjausta nykyajan ongelmiin. Tuomalla itseään rohkeammin esille ja avartamalla toimintaansa helpommin lähestyttäväksi partiolla on mielestäni kaikki mahdollisuudet olla jatkossakin Suomen suurin nuorisojärjestö.

Kulttuurituottajana opin harjoitteluni ja opinnäytetyön kautta näkemään uudenlaisia asioita tapahtuman tuottamisessa. Koen arvokkaana sen, että sain tehdä monenlaisia

asioita Mäntsälän Metsäkävyissä ja huomata heidän innokkuutensa tapahtuman järjestämistä kohtaan. Helppoa tuottajan roolissa olo ei aina ollut, kun näkökulma ja asenteet tapahtumaa kohtaan olivat hyvin erilaiset partiolaisten kanssa. Uskon kuitenkin ymmärtäväni jatkossa paremmin vapaaehtoistoimijoiden näkökulmaa tapahtuman järjestämiseen ja osaan paremmin auttaa vapaaehtoistoimijoita tapahtumien teossa. Prosessi on ollut pitkä ja vaatinut paljon aikaa tutustua uuteen kulttuurikenttään. Olen oppinut arvostamaan enemmän vapaaehtoisten työtä, mutta huomannut myös, että vapaaehtoiset yksin eivät ehkä riitä, vaan heidän toimintaansa tukemaan tarvitaan ainakin isompien tapahtumien järjestelyissä ammattilaisia.

Uskon, että opinnäytetyöstäni on hyötyä Mäntsälän Metsäkävyille ja muillekin partiolaisille, koska mielipiteet ja ajatukset partion turvallisuus asioista tulevat suoraan heiltä itseltään. Koen myös hyödyllisenä sen, että jatkossa Mäntsälän Metsäkävyt voi käyttää opinnäytetyötäni esimerkkinä partiotaitokisojen turvallisuudesta ja siihen vaikuttavista asioista. Toivon myös, että opinnäytetyöni herättää partiolaisissa keskustelua turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja he uskaltautuisivat miettimään partiota myös objektiivisemmalla kannalla.

LÄHTEET

- Anttila, Pirkko, 2014. Ylemmän AMK-tutkinnon metodifoorumi. Case-tutkimus. WWW-dokumentti.
<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464144782/1194348546586/1194356433452.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 22.11.2014.
- Airaksinen, Timo 2012. Yksilöturvallisuutta etsimässä. Helsinki: Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK.
- Aulio, Olli 1992. Suomalaisen sudenpennun käsikirja. Jyväskylä: Gummerus.
- Baden-Powell, Robert 1908. Scouting for boys. England: Horace Cox.
- Bowdin, Glenn A. J., Allen, Johnny, O'Toole, William, Harris, Rob & McDonnell, Ian 2011. Events Management. Great Britain: Elsevier.
- Eriksson, Päivi & Koistinen, Katri 2005. Monenlainen tapaustutkimus. PDF-dokumentti.
http://www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/files/4957/2005_04_verkkojulkaisu_tapaustutkimus.pdf. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus. Ei päivitystietoa. Luettu 1.11.2014.
- Eskola, Susanna 2008. Turvallisuus käsitteenä. Maanpuolustuskorkeakoulu: Strategian laitos.
- Fields, Marion 2013a. Haastattelu. WWW-dokumentti. <http://ok-opintokeskus.fi/j%C3%A4rjest%C3%B6arviointi/haastattelu>. Ei päivitystietoa. Luettu 9.10.2014.
- Fields, Marion 2013b. SWOT-analyysi. WWW-dokumentti. <http://ok-opintokeskus.fi/j%C3%A4rjest%C3%B6arviointi/swot-analyysi>. Ei päivitystietoa. Luettu 9.10.2014.
- Hakonen, Niilo 1995. Partiojohtajan käsikirja: mahdollisuuksia ja vihjeitä. Helsinki: Partio Scout.
- Harju, Ulla-Maija, Niemelä, Pauli, Ripatti, Jaakko, Siivonen, Teuvo & Särkelä, Riitta 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita Oyj.
- Helander, Voitto 1998. Kolmas sektori. Helsinki: Gaudeamus.
- Himanka, Maria, Koskinen, Jukka, Kouti, Sakari, Leinonen, Petteri, Olkinuora, Jarkko, Ranta, Tapio, Roine, Taina, Runstén, Kristiina, Soini, Hanna & Tuomela, Jukka, 2009. Partiotaitokilpailujen säännöt ja järjestelyohjeet. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2001. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hjelt-Putilin, Paula 2005. Turvallisuutta viestinnällä. Kommunikaatio haastavissa asiakas- ja palvelutilanteissa. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hynynen, Piritta 2014. Henkilökohtainen tiedonanto 15.2.2014. Kilpailunjohtaja. Uudenmaan partiopiirin partiotaitokilpailut. Mäntsälän Metsäkävyt ry.

Hänninen, Sakari, Kangas, Anita & Siisiäinen, Martti (toim.) 2003. Mitä yhdistykset välittävät. Tutkimuskohteena kolmas sektori. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy.

Järvinen, Simo, Jyllikoski, Anssi, Nuotio, Aapo, Olenius, Hannu, Öhman, Leila, Forss, Pertti, Kyttälä, Ilkka, Laaksonen, Kalervo, Heinilä, Seppo, Roiha-Lindberg, Hilikka, Välikylä, Tapio & Tuuvinen, Henriikka 2003. Turvallinen yleisötilaisuus. Pori: Ympäristö ja terveys-lehti.

Jyväskylän Yliopisto 2014. Tapaustutkimus. WWW-dokumentti.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/tapaustutkimus>. Ei päivytystietoa. Luettu 26.10.2014.

Konttinen, Esa 2014. Kolmas sektori. Jyväskylän yliopisto. WWW-dokumentti.
<http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>. Ei päivytystietoa. Luettu 22.11.2014.

Källman, Stefan & Sepp, Harry 2001. Selviydy luonnon ehdoilla, retkeilijän turvallisuusopas. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Lehtinen, Sini-Tuulia 1997. Vapaaehtoistoiminta –kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena ry.

Miettinen, Sonja 2014. Henkilökohtainen tiedonanto 17.2.2014. Lippukunnanjohtaja. Oulunsalon Norret ry.

Mäntsälän Metsäkävyt ry 2014. WWW-dokumentti.
<https://sites.google.com/site/mantsalanmetsakavyt/>. Päivitetty 6.5.2014. Luettu 6.9.2014.

Niilo-Rämä, Anu (toim.) 2008. Partionjohtajan käsikirja. Helsinki: Partio Scout..

Opetushallitus 2014. SWOT-analyysi. WWW-dokumentti.
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi. Ei päivytystietoa. Luettu 22.11.2014.

Oulun kaupunki 2012. WWW-dokumentti.
<http://www.ouka.fi/oulu/ajankohtaista/turvallisuus>. Ei päivytystietoa. Luettu 22.11.2014.

Paavilainen, Marko 2010. Aina valmiina. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Partio. 2014. WWW-dokumentti. <http://www.partio.fi/> Ei päivytystietoa. Luettu 28.2.2014.

Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Rosengren, Pirjo & Törrönen, Anneliina 2008. Yhdistystoiminnan avaimet. PDF-dokumentti. <http://www.ksl.fi/images/yhdistystoiminnan%20avaimet.pdf>. Vantaa: Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry. Ei päivitystietoa. Luettu 22.11.2014.

Rönberg, Leif 2000. Diversity and new communality in the third sector. Teoksessa Siisiäinen, Martti, Kinnunen, Petri & Hietanen Elina (eds.) 2000. The third sector in Finland. Review to research of the finnish third sector. Helsinki: Finnish Federation for Social Welfare and Health.

Tikkanen, Sami, Aapio, Lasse, Kaarnalehto, Anssi, Kammonen, Lasse, Laitinen, Jouko, Mikkonen, Jarmo & Herman Pisto, Martti 2008. Ammattina turvallisuus. Helsinki: WSOY oppimateriaalit Oy.

Tikkanen, Sami, Aapio, Lasse, Kaarnalehto, Anssi, Kammonen, Lasse, Laitinen, Jouko, Mikkonen, Jarmo & Herman Pisto, Martti 2011. Ammattina turvallisuus. Helsinki: WSOYpro.

Turvallisuusohjeet 2014. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry. PDF-dokumentti. <http://toiminta.partio.fi/sites/partio.fi/files/turvallisuusohjeet-2014.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 6.9.2014.

Valasmo, Hanna-Mari 2014. Sähköpostikeskustelu 1. – 2.2.2014. Lippukunnanjohtaja. Mäntsälän Metsäkävyt ry.

Vuoripuro, Jari 2007. Suurten yleisötilaisuuksien turvallisuusopas. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. WWW-dokumentti. http://www.ku-pelastus.fi/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=121. Ei päivitystietoa. Luettu 22.11.2014.

Yhdistysrekisteri 2014. Patentti- ja rekisterihallitus. WWW-dokumentti. <http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>. Päivitetty 11.11.2014. Luettu 18.11.2014.

Kilpailunjohtaja

Kuka olet ja mikä on suhteesi partioon?

Mitä turvallisuus mielestäsi tarkoittaa?

Mistä turvallisuuden tunne rakentuu?

Koetko olosi partiossa turvalliseksi? Miksi?

Miten partiotaitokisojen turvallisuus taataan?

Kuinka turvallisuus on partiotaitokisoissa hoidettu?

Millainen koulutus turvallisuuteen liittyvissä asioissa henkilökunnalla on?

Koulutetaanko henkilökuntaa jotenkin ennen kisoja?

Millainen koulutus sinulla on? Mistä olet koulutuksen hankkinut?

Ovatko partiotaitokisat mielestäsi turvalliset?

Kuinka ensiapuun liittyvät rastit suunnitellaan? Entä muut rastit?

Onko teillä tiivis yhteistyö pelastusviranomaisten kanssa?

Käytetäänkö rastien suunnittelussa apuna pelastusviranomaisia? Miksi? Miksi ei?

Onko kisoista ilmoitettu pelastusviranomaisille? Kenelle?

Millä tavoin henkilökunta tutustuu kilpailureittiin ja kilpailukeskukseen ennen kisoja?

Käydäänkö pelastussuunnitelmat jne. läpi ennen kilpailua kisaorganisaation kesken?

Millä tavoin rastipäälliköt kommunikoivat kilpailukeskuksen kanssa?

Kerrotaanko rastipäälliköille heidän tarkka sijaintinsa avun hälyttämistä varten?

Miten turvallisuuteen panostetaan kisoissa?

Kuinka suuren osan turvallisuus vie budjetista?

Mitä ensiapu ja muita pelastustarvikkeita rasteilla ja kilpailukeskuksessa on?

Mitä riskitekijöitä näet kisoissa?

Kuinka tapaturmatilanteet on ohjeistettu hoidettaviksi?

Onko partio mielestäsi turvallista?

Kuinka usein partiokisoissa sattuu jotain?

Onko teillä olemassa kriisiviestintäsuunnitelma, jonka pohjalta toimisitte kriisitilanteessa?

Kilpailun valvoja

Mitä turvallisuus mielestäsi tarkoittaa?

Mistä turvallisuuden tunne rakentuu?

Koetko olosi partiossa turvalliseksi? Miksi?

Mitä määräyksiä turvallisuuden suhteen on partiotaitokisoilla?

Miten määräyksiä valvotaan?

Millaiset ensiaputaidot sinulla on? Mistä olet ne hankkinut?

Millainen koulutus henkilökunnalla, erityisesti rastimiehillä, tulee olla kisoissa turvallisuuden suhteen?

Mitä riskejä kisoihin liittyy?

Kuinka riskejä voisi partiotaitokisoissa minimoida?

Minkälaisiin tapaturmiin olet valvojana partiotaitokisoissa törmännyt?

Onko tullut partiotaitokisoissa tilanteita, joissa turvallisuus olisi vaarantunut?

Millainen varustus kilpailukeskuksessa tulee olla turvallisuuden suhteen? Entä rasti-paikoilla?

Miten vaarallisena näet partiotaitokisat?

Mitä mieltä olet sarjojen ikärajoista?

Miten hyvin henkilökunta yleensä on perillä turvallisuusasioista?

Lippukunnanjohtaja

Mitä turvallisuus mielestäsi tarkoittaa?

Mistä turvallisuuden tunne rakentuu?

Koetko olosi partiossa turvalliseksi? Miksi?

Millaisia turvallisuuteen liittyviä asioista partiossa opetetaan?

Opetetaanko ensiapua mielestäsi tarpeeksi?

Kuinka turvallisuustekijöitä voisi mielestäsi parantaa partiossa?

Miten ohjeistat lippukuntasi vartioita jotka lähtevät ensi kertaa partiotaitokisoihin?

Miten lasten ja nuorten perheitä tiedotetaan kisoista ja kiinnitetäänkö siinä huomiota turvallisuuden tunteen luomiseen?

Ovatko vanhemmat kiinnostuneita partiolaisten turvallisuudesta?

Mitä turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä partiotaitokisoissa mielestäsi on? Entä partiossa? Miten ne eroavat toisistaan?

Minkälaiset ensiapu taidot sinulla on? Mistä olet taitosi hankkinut?

Minkä koet tärkeimmäksi asiaksi turvallisuutta miettiessä partiotaitokisoissa? Entä partiossa?

Onko partio mielestäsi tapaturma altista? Entä kilpailut?

Millainen vakuutus partiolaisella tulee olla?

Ensiapuvastaava

Mitä turvallisuuden käsite mielestäsi tarkoittaa?

Mistä turvallisuuden tunne rakentuu?

Mitä turvallisuudesta voisi opettaa vapaaehtoisille, jotka työskentelevät tapahtumissa?

Tiedotetaanko teille vapaaehtoisvoimin järjestetyistä tapahtumista hyvin?

Tuleeko vapaaehtoisvoimin järjestettävistä tapahtumista paljon hälytyksiä? Enemmän kuin muista?

Mitä riskejä vapaaehtoisvoimin järjestetyissä tapahtumissa on?

Onko riskejä enemmän kuin ammattilaisten toteuttamissa tapahtumissa

Mitä turvallisuudessa pitäisi ottaa huomioon partiotaitokisoja järjestettäessä? Miten parantaa?

Millaisia turvallisuuteen liittyviä riskejä partiotaitokisat voivat aiheuttaa?

Oletko itse ollut auttamassa partiokisoissa sattuneissa tapaturmissa?

Millaisia turvallisuuteen liittyvät varusteet tulisi olla partiotaitokisoissa tehtävien suorituspaikoilla? Entä kisakeskuksessa?

Onko partio mielestäsi riskialttiimpaa tapaturmille kuin jokin muu harrastus?

Mitä ohjeita antaisit partiotaitokisoihin osallistuville kilpailijoille?

Mäntsälässä järjestettävien kisojen sarjat muodostuvat ikärajoista. Ensimmäinen sarja on 14 - 18-vuotiaille ja seuraava yli 18-vuotiaille. Ovatko ikäraajat sopivat partiotaitokisoissa?

Partiotaitokisoihin kuuluu myös ensiaputaitoja mittaavia tehtäviä. Joissa voidaan käyttää esimerkiksi tulta. Tulisiko ensiaputehtävien olla jonkun pelastusviranomaisen tarkastamia, jotta ensiaputehtävät olisivat turvallisia ja että kilpailijat eivät oppisi virheellisiä pelastustaitoja?

Kilpailija

Mitä turvallisuus mielestäsi tarkoittaa?

Mistä turvallisuuden tunne rakentuu?

Koetko olosi partiossa turvalliseksi? Miksi?

Kuinka riskialttiiksi koet partiotaitokisat?

Mitä riskejä kilpailuun liittyy?

Ovatko kilpailuissa olevat riskit erilaisia kuin muutoin partiossa? Millä tavoin?

Millaiset ensiaputaidot sinulla on? Mistä olet taitosi hankkinut?

Millaista ensiapukoulutusta omassa lippukunnassasi annetaan?

Koetko turvallisuussäännösten kilpailujen osalta olevan kohdallaan?

Miten turvallisuuteen liittyviä riskejä voisi partiotaitokisoissa parantaa?

Onko sinulle tai ryhmäsi jäsenelle sattunut joskus jotain tapaturmaa kisoissa? Mitä?

Miten tapaturmatilanteessa on toimittu?

Miltä tuntuu se, että vartiolla ei ole mukana minkäänlaisia kommunikaatiovälineitä partiotaitokisoissa?

Koetko saavasi apua turvallisuuteen liittyvissä asioissa kisojen järjestäjältä?